

155.5
๗๖๖๓๗
๕ ๕

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

23 ส.ค. 2539

ปริญญาพันธ์

ของ

พินภา ภูมิอมร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

กรกฎาคม 2538

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

197167

การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

บทคัดย่อ
ของ
พินดา ภูมิอมร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา

กรกฎาคม 2538

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หาองค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี และเปรียบเทียบ คุณลักษณะของสุขภาพจิตเมื่อจำแนกตามเพศและตามระดับชั้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2537 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 1,509 คน ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มหลายขั้นตอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตที่ผู้วิจัยสร้างตาม วิธีการประมาณค่าของลิเคิร์ท จำนวน 50 ข้อ แต่ละข้อกำหนดน้ำหนักความรู้สึกรู้ว่า 8 ระดับ ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ (PC) และหาแกนแบบอโรธอนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ ได้องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ 1) สัมพันธภาพ 2) มองโลกในแง่ดี 3) ความเชื่อมั่น ในตนเอง 4) เจตคติต่อตนเอง 5) สมรรถภาพในการทำงาน 6) ความมีเหตุผล 7) กล้าเผชิญความจริง มีความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 45.9 % ของความแปรปรวนทั้งหมด มีจำนวน ข้อความทั้งหมด 43 ข้อความ แบบทดสอบมีความเชื่อมั่นเท่ากับ .8611

การเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิต เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า คุณลักษณะของ สุขภาพจิต ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ) องค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี) องค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน) องค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) องค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญ ความจริง) นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 องค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง) นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง) นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิต เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า องค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ) องค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี) องค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง) องค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง) ไม่แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่น ในตนเอง) องค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน) และองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

FACTOR ANALYSIS OF MENTAL HEALTH CHARACTERISTIC
OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

PINNAPA POOMIAMORN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Measurement
at Srinakharinwirot University

July 1995

The purposes of this study were to factorize the mental health characteristics of lower secondary school students and compare the mental health characteristics factors among students in different sexes and different grade levels.

Multistage random sampling was used to select 1,509 students from lower secondary students of the extended elementary school in Sara Buri in the second semester of 1994 academic year.

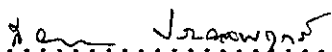
Mental health test consisted of 50 items in eight scale Likert format was used in the study. The data were collected by the researcher and factorized by personal computer using SPSS program, extracted by Principal Component and rotated by Varimax. There were seven factors : Relationship, Be optimistic, Self-confidence, Attitude towards self, Capability, Resonable, and Confront reality. These seven factors took 45.9 % of the total variances with 43 items included. The reliability of the instrument was .8611.

In comparison of mental health characteristics between students in different sexes, it was found that factor 1 (Relationship), factor 2 (Be optimistic), factor 5 (Capability), factor 6 (Reasonable), and factor 7 (Confront reality) were statistically different at .01. Factor 4 (Attitude towards self) were statistically different at .05, while factor 3 (Self - Confidence) was not statistically different.

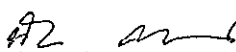
In comparison of mental health characteristics among students in different grade levels, it was found that factor 1 (Relationship) factor 2 (Be optimistic) factor 4 (Attitude towards self) and factor 7 (Confront reality) were not statistically different. But factor 3 (Self - Confidence) factor 5 (Capability) factor 6 (Resonable) were statistically different at .05.

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้วเห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

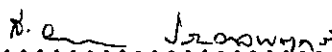
.... ประธาน

(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)

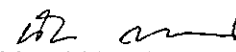
.... กรรมการ

(รศ.นิภา ศรีไพโรจน์)

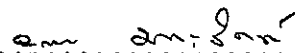
คณะกรรมการสอบ

.... ประธาน

(รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์)

.... กรรมการ

(รศ.นิภา ศรีไพโรจน์)

.... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อ.ยุพา มานะจิตต์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่...๙.๙...เดือน...กรกฎาคม.....พ.ศ. 2538

ประกาศศุภกฤต

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือ และแนะนำให้ข้อคิดเห็นแก่ใจ
ข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์ และ
รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้
ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ยุพา มานะจิตต์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อ
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ส.วาสนา ประवालพฤกษ์
รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์ อาจารย์ยุพา มานะจิตต์ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน
ศาสตราจารย์ และดร.นิยะดา จิตต์จรัส ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และคณะครู-อาจารย์
ที่ให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ
ในการตอบแบบทดสอบเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณมิ่ง เทพศรีเมือง ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ผล และนิสิตวัตถุผล
รุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อน ๆ ที่ได้เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขอโน้มราลึกถึงพระคุณของบิดา - มารดา - ครู - อาจารย์ และ
ญาติพี่น้อง ที่ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ในการสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา

พินดา ภูมิอมร

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก "ศาสตราจารย์ ดร.สาโรช - สิริ บัวศรี"
ประจำปีการศึกษา 2537 จำนวน 6,000 บาท (หกพันบาทถ้วน)

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
ความสำคัญของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การวิเคราะห์ห้องค้ประกอบ	6
ความหมายของสุขภาพจิต	7
คุณลักษณะของสุขภาพจิตที่ดี	9
คุณลักษณะของสุขภาพจิตเสื่อม	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ห้องค้ประกอบ	19
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต	22
งานวิจัยภายในประเทศ	22
งานวิจัยต่างประเทศ	26
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	27
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	28
ประชากร	28
กลุ่มตัวอย่าง	28

วิธีดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต	30
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	33
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	39
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	43
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	81
กลุ่มตัวอย่าง	81
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	81
วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	82
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
อภิปรายผล	88
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	93

ภาคผนวก	101
ภาคผนวก ก	102
ภาคผนวก ข	110
 รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	 122
 ประวัติย่อของผู้วิจัย	 123

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สรุปรายชื่อบุคคลที่กล่าวถึงคุณลักษณะของสุขภาพจิตจากการศึกษาครั้งนี้	16
2	รายชื่อโรงเรียน และจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	29
3	ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแต่ละตัว	44
4	จำนวนองค์ประกอบ ค่ารวมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และ ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบ	46
5	จำนวนองค์ประกอบ ค่ารวมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และ ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม 8 องค์ประกอบ	50
6	น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรที่หมุนแกนแบบอโรทอนอล	51
7	องค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ)	55
8	องค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี)	56
9	องค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)	57
10	องค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง)	58
11	องค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)	59
12	องค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)	60
13	องค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง)	61
14	ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ)	62
15	ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี)	63
16	ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)	64

17	ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง)	65
18	ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)	66
19	ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)	67
20	ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง)	68
21	ค่าสถิติพื้นฐานของคุณลักษณะของสุขภาพจิต ทั้ง 7 องค์ประกอบ ของนักเรียน ที่เรียนระดับชั้นต่างกัน	69
22	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ)	70
23	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี)	71
24	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่น ในตนเอง)	72
25	ทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้น ต่างกัน ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)	73
26	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง)	74
27	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพ ในการทำงาน)	75

28	ทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้น ต่างกัน ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)	76
29	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) ..	77
30	ทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้น ต่างกัน ในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)	78
31	การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง)	79
32	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต	103
33	เมตริกองค์ประกอบหมุนแกนแบบอโรคอนอลของการสกัดองค์ประกอบ	107

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต	30

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ทรัพยากรที่มีค่ายิ่งของประเทศไทย ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล หากชาติใดมีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพสูง แม้จะเผชิญกับความยุ่งยากและอุปสรรคต่าง ๆ ในการพัฒนาประเทศ ประชากรของชาตินั้น ๆ ก็สามารถพาชาติบ้านเมืองฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้ (ละอองทิพย์ พลาภาพ. 2532 : 11) ซึ่งสอดคล้องกับ สุจริต สุวรรณชีพ ที่กล่าวว่า กำลังคนเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศ ประเทศจะมั่นคงได้ ประชากรจะต้องมีคุณภาพ และคุณภาพพื้นฐานห้าประการของประชากร คือ ความสมบูรณ์ทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม จะเห็นได้ว่า ส่วนห้าของคุณภาพของประชากร คือ คุณภาพของจิตใจ (สุจริต สุวรรณชีพ. 2528 : 16)

ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมของประชาชนชาวไทย มีปัญหามากกว่าสมัยก่อน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งได้ผันแปรไป (สมเกียรติ จิตนาวสาร. 2533 : 1) การดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละคนต้องดิ้นรนและเร่งรีบ ทำให้ผู้คนทั้งเด็กและผู้ใหญ่เกิดความตึงเครียดตามภาวะแวดล้อม อันเป็นผลทำให้เกิดโรคประสาทและโรคจิต (บุปผา มาลีวงศ์. 2521 : 12) ซึ่งสอดคล้องกับ ดำรงชัย บัวล้อมใบ ที่กล่าวว่า ปัจจุบันสังคมไทยมีการเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งตีชิงเด่น ขาดความเห็นใจกัน ขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน เครียดต่อการทำงานอาชีพ วนวายดิ้นรนเพื่อแสวงหาประโยชน์ ไม่มีเวลาเป็นของตนเอง ทำให้มีปัญหาทางสุขภาพจิต (ดำรงชัย บัวล้อมใบ. 2535 : 1)

นอกจากนี้ความผิดปกติทางจิตยังแสดงออกในลักษณะของการยกพวกตีกันของนักเรียน การแข่งรถกันในกลุ่มวัยรุ่น การประกอบอาชญากรรม ปล้น ข่ม ข่มขืน (สุดสวาสดี พุทธสุวรรณ. 2533 : 9) ซึ่งสอดคล้องกับ พน แสงสิงแก้ว ที่กล่าวว่าคนที่มีปัญหาทางอารมณ์และจิตใจ ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว การฆ่าตัวตาย เป็นต้น (พน แสงสิงแก้ว. 2521 : 2) และ อรัญ สุวรรณบุปผา ยังกล่าวอีกว่า สุขภาพจิตของคนมีความสัมพันธ์กับการเกิดอาชญากรรม (อรัญ สุวรรณบุปผา. 2518 : 79 - 80)

สุขภาพจิตจึงมีความสำคัญ เพราะ เป็น เช็มทิศที่จะทำให้อุณหภูมิชีวิตของคนพัฒนาไปได้อย่าง มีทิศทาง มีหลักเกณฑ์ ปรับตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำให้ผู้อื่นเป็นสุข และผลักดัน ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ ผลส่วนรวมคือความมั่นคงทางสังคม และเศรษฐกิจของชาติ (ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ และคนอื่น ๆ. 2529 : 13) เพื่อการพัฒนา ประเทศไปสู่ความรุ่งโรจน์ บุคคลที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดนั้นต้องมีความแข็งแกร่ง สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความเชื่อมั่นและมั่นคงทางอารมณ์ (คารงชัย บัวล้อมใบ. 2535 : 1)

เยาวชนไทย เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การที่เยาวชนจะ เติบโตขึ้นเป็นประชากรที่มีคุณภาพได้นั้นจะต้องได้รับการพัฒนาที่มีความรู้ ความสามารถ มีความพากเพียรในการทำงาน มีความพร้อมในการต่อสู้กับอุปสรรค และสามารถ ปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์เฉพาะหน้า (เวชยันต์ เสงสุวนิช. 2537 : 15) การเตรียม เยาวชนให้พร้อมที่จะมีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดีไม่เพียงแต่ฝึกสติปัญญา แต่ต้องส่งเสริม สุขภาพจิตของเยาวชนด้วย (วัชรวิ ทรัพย์มี. 2526 : 31) ดังที่แผนพัฒนาเด็กและเยาวชน ในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539 ได้เน้นให้เด็ก และเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเฉพาะด้านสุขภาพกายและจิตเป็นอันดับแรกมีวัตถุประสงค์เพื่อ ให้เด็กและเยาวชนมีสุขภาพและพละอนามัยสมบูรณ์ มีสุขภาพจิตที่ดีได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหา สุขภาพจิต (คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. 2535 : 79)

ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนของชาติ อันได้แก่ นักเรียนได้พัฒนาให้มีสุขภาพจิต ที่ดี เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ดังที่ ผน แสงสิงแก้ว กล่าวไว้ว่า ความมั่นคง ของชาติในส่วนใหญ่อู่ที่คน ฉะนั้นจิตใจของคนและสุขภาพจิตของคนจึงเป็น เรื่องที่ต้องพัฒนา ชาติต้องการคนที่มีสุขภาพจิตดี มีอารมณ์เป็นสุข มีสมรรถภาพทางจิตใจ (ผน แสงสิงแก้ว. 2519 : 42) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน ที่กล่าวว่า การส่งเสริม ให้คนไทยมีสุขภาพจิตดี เป็นกระบวนการหนึ่งที่จะพัฒนาคนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ จรรจา สุวรรณทัต. 2522 : 205) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบ คุณลักษณะของสุขภาพจิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อจะได้ทราบส่วนประกอบที่สำคัญของ

สุขภาพจิตอันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาให้เยาวชนมีสุขภาพจิตที่ดี เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์หาองค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบเมื่อจำแนกตามเพศ
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบเมื่อจำแนกตามระดับชั้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบลักษณะองค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งจะช่วยให้ทราบว่าการพัฒนาสุขภาพจิต ควรจะพัฒนานักเรียนให้มีลักษณะใดบ้าง
2. เป็นแนวทางการสร้างเครื่องมือวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตรงตามลักษณะองค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 45 โรงเรียน ซึ่งมีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 3,572 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 1,509 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้

ตอนที่ 1 ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต
มีทั้งหมด 7 ด้าน คือ

1. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์
2. ด้านกล้าเผชิญความจริง
3. ด้านสัมพันธภาพ
4. ด้านเจตคติต่อตนเอง
5. ด้านการมองโลกในแง่ดี
6. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
7. ด้านสมรรถภาพในการทำงาน

ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 เพศ

1.2 ระดับชั้น

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนในแต่ละองค์ประกอบของคุณลักษณะของ

สุขภาพจิตที่วิเคราะห์ได้ในตอนที่ 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ หมายถึง วิธีการทางสถิติที่ช่วยค้นหาลักษณะของตัวแปร
หลาย ๆ ตัวที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อให้ได้คุณลักษณะภายในที่ต้องการศึกษา

2. คุณลักษณะของสุขภาพจิต หมายถึง สภาพความสมบูรณ์ทางจิตใจของมนุษย์ที่สามารถ
ปรับตัวรับจิตใจได้เหมาะสมกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ด้านความมั่นคงทางอารมณ์
ด้านกล้าเผชิญความจริง ด้านสัมพันธภาพ ด้านเจตคติต่อตนเอง ด้านการมองโลกในแง่ดี
ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านสมรรถภาพในการทำงาน

2.1 ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะ
ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ดี ไม่ปล่อยอารมณ์ไปกับความกลัว รัก อิจฉาริษยา หรือวิตกกังวล

ต่อสิ่งต่าง ๆ จนเกินไป ไม่โรธง่าย ไม่มีอารมณ์หวั่นไหว สามารถผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงความตึงเครียด มีอารมณ์แจ่มใส

2.2 ด้านกล้าเผชิญความจริง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่พร้อมจะเผชิญกับสภาพที่นำมาซึ่งความทุกข์ใจ เช่น ความล้มเหลวที่เกิดขึ้น ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยไม่หาทางออกด้วยการกล่าวโทษผู้อื่น หรือกลบเกลื่อนข้อบกพร่องของตนด้วยวิธีการทุ้อวดหรือพูดเท็จ พร้อมทั้งจะยอมรับสภาพความเป็นจริงและปรับปรุงให้ดีขึ้น

2.3 ด้านสัมพันธภาพ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว รักใคร่ผู้อื่น เมตตากรุณาต่อบุคคลอื่นอย่างจริงใจ ไม่หวังผลตอบแทน ไม่เห็นแก่ตัว มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นด้วยความรักความเข้าใจมากกว่าการแข่งขัน มองเห็นว่าเพื่อนมนุษย์มีคุณค่า ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2.4 ด้านเจตคติต่อตนเอง หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความเชื่อว่าชีวิตของตนมีคุณค่า ไม่เบื่อหน่าย ท้อแท้ หดห้วงในชีวิต ดำเนินชีวิตของตนไปอย่างมีจุดหมาย รู้จักวางแผนในชีวิตให้กับตนเอง พึ่งพาใจในตนเอง

2.5 ด้านการมองโลกในแง่ดี หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกว่า มีความไว้วางใจผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกที่ถูกกลั่นแกล้งบงร้ายจากผู้อื่น เป็นผู้มีเหตุผล เชื่อว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจะต้องมีเหตุผลอธิบาย

2.6 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่เหมาะสมกับสภาพของตนในลักษณะมีความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง กล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงออก เข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่เคอะเขิน

2.7 ด้านสมรรถภาพในการทำงาน หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะให้ความสนใจต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่มีได้ทำหน้าที่ไปอย่างแกน ๆ มีความละเอียดรอบคอบต่องาน ตรงต่อเวลา อดทน ขยัน มีพลังในการทำงาน

3. ระดับชั้น หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนเป็นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีคุณวุฒิทางจิตวิทยาขึ้นไป และผู้ที่มีคุณวุฒิทางทางการวัดผลการศึกษาขึ้นไป ซึ่งมีประสบการณ์ในการสอนอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป จำนวน 5 ท่าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีลำดับขั้นดังนี้

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ
2. ความหมายของสุขภาพจิต
3. คุณลักษณะของสุขภาพจิตที่ดี
4. คุณลักษณะของสุขภาพจิตเสื่อม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต
 - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบ

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยค้นหาลักษณะของตัวแปรหลาย ๆ ตัวที่มีสหสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นการลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลง ซึ่งทำให้สามารถหาคำจำกัดความของตัวแปรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ช่วยตัดสินใจควรศึกษาตัวแปรใดบ้าง และตัวแปรใดเกี่ยวข้องกับตัวแปรใด ดังที่ ส.วาสนา ประมวลพฤกษ์ ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์องค์ประกอบไว้ว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบยึดหลักที่ว่า ตัวแปรหรือข้อมูลต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันนั้น เนื่องจากตัวแปรต่าง ๆ เหล่านี้ มีองค์ประกอบร่วมกัน (Common Factor) สืบเนื่องจากการจับกลุ่มของตัวแปรหรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ดังนั้น สามารถใช้องค์ประกอบร่วมแทนตัวแปรกลุ่มนั้นได้เป็นการลดจำนวนข้อมูลให้น้อยลง การจับกลุ่มของตัวแปรซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรทำให้ทราบถึง โครงสร้างและแบบแผนของข้อมูล ทำให้หาองค์ประกอบร่วมของตัวแปรได้ และสามารถหาน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวได้ ซึ่งค่าน้ำหนักองค์ประกอบนี้ สามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบนั้น อันแสดงถึงขนาด (Magnitude) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ

ดังนั้น การวิเคราะห์องค์ประกอบ จึงเป็นวิธีการทางสถิติที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอชุดของตัวแปรหลาย ๆ ตัว ที่สัมพันธ์กันในรูปของตัวแปรสมมติ (Factor) ที่มีจำนวนน้อยลง (ส.วาสนา ประมวลพฤษย์. ม.ป.ป. : 8 - 9)

การทำการวิเคราะห์องค์ประกอบมักจะทำใน 2 ลักษณะ คือ

1. ค้นหาว่ามีกี่องค์ประกอบ อะไรบ้าง (Exploratory)
2. ยืนยันหรือทดสอบสมมติฐานว่ามีองค์ประกอบนั้น ๆ ในคุณลักษณะ (Trait) นั้นจริงหรือไม่ (Confirmatory)

จุดมุ่งหมายของการวิเคราะห์องค์ประกอบ

1. ช่วยบรรยายเกี่ยวกับโดเมน (Domain) ที่ต้องการศึกษา
2. ช่วยตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา
3. ช่วยจัดประเภทของตัวแปร
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ร่วม (Functional Relations) ระหว่างตัวแปร
5. วิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบ (Factorial Structures) ของตัวแปรที่เป็น

เกณฑ์ และระบุตัวแปรที่จะเป็นประโยชน์ในสมการถดถอย

6. เป็นการพิสูจน์ข้อค้นพบของตนเองกับของผู้อื่น
7. ลดข้อมูลให้น้อยลงเพื่อให้ได้ลักษณะร่วมที่ซ่อนอยู่
8. ใช้ในการทดสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)
9. ช่วยในการสร้างแบบวัดลักษณะต่าง ๆ

2. ความหมายของสุขภาพจิต

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า สุขภาพจิต ไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะปรับปรุงตนให้มีความสุข มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น และสามารถดำรงชีวิตของตนเองได้โดยไม่เสียดุลยภาพ สามารถสนองความต้องการของตนเองในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งในจิตใจ สุขภาพจิตไม่ได้หมายความว่าเฉพาะเพียงการปราศจากโรคทางจิตและโรคประสาทเท่านั้น แต่รวมถึงการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดีด้วย (คณัย ไชยโยธา. 2531 : 12)

พน แสงสิงแก้ว (2521 : 182) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตว่า คือสภาพชีวิตที่เป็นสุข มีอารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงมาก ๆ ได้ มีสมรรถภาพในการทำงาน

สุรางค์ จันทน์เอม (2527 : 2) กล่าวว่า สุขภาพจิต คือ สมรรถภาพในการปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความคิดถูกต้อง และคนที่มีสุขภาพจิตดี มักจะมีร่างกายแข็งแรง ควบคุมใญ่ด้วย มีอารมณ์มั่นคง และมีสมรรถภาพในการทำงาน

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 19) สรุปไว้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาพชีวิตที่เป็นสุข ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี เป็นผู้ที่มีร่างกายและจิตใจที่เป็นสุข สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางใจ มีสมรรถภาพในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สมพงษ์ รังสีพราหมกุล (2525 : 1) กล่าวว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดีนั้นต้องเป็นผู้มองโลกแง่ดี ฟังตนเองได้ ฟังผู้อื่นได้บ้าง และให้ผู้อื่นฟังได้บ้าง สามารถปรับตัวให้เข้ากับปัญหามองตนเองถูกต้องตามความเป็นจริง รู้สึกในคุณค่าและขอบเขตของตน มีความมั่นคงในชีวิต มีความอยากรู้อยากเห็น มีการแสดงออกและควบคุมอารมณ์ได้ดี

วนิดา หัตถพันธ์ (2532 : 52) ได้ให้ความหมายของ สุขภาพจิต ไว้ว่า การมีจิตใจที่ดี แจ่มใส มีความเชื่อมั่นในตนเอง ยอมรับสภาพความเป็นจริง มีความกระตือรือร้น ยอมรับและทนต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้โดยไม่ท้อแท้ ไม่หมดหวังหรือหมดกำลังใจ สามารถแก้ไขปัญหาดต่าง ๆ ด้วยเหตุผลที่เหมาะสม รู้จักคิดกว้างขวาง

มูลี (Mouly. 1965 : 165 - 167) กล่าวว่า สุขภาพจิต หมายถึง การกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อสนองความต้องการของบุคคล เป็นการลดความตึงเครียดทางอารมณ์หรือการปรับตัวเพื่อสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม เช่น วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม

เอ็กเบิร์ต (Egbert. 1980 : 10) กล่าวว่า สุขภาพจิต หมายถึง การปฏิบัติตนอยู่ในศีลทั้งทางใจ วาจา มีสติ และมีความเป็นมิตรกับคนอื่น ๆ

คาเพลน และคนอื่น ๆ (Kaplan and others. 1980 : 285) กล่าวว่า สุขภาพจิต หมายถึง ความรู้สึกเป็นสุข สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จาโรธา (Jahoda. 1970 : 28 - 35) กล่าวว่า สุขภาพจิต หมายถึง การมีสภาวะทางจิตที่สมบูรณ์ และการมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์จะต้องพิจารณาองค์ประกอบ 6 ประการตามเกณฑ์ที่ จาโรธา ได้เสนอไว้คือ เจตคติที่มีต่อตนเอง การสร้างความเจริญให้บังเกิดขึ้นแก่ตนเอง การสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของตนเอง การสร้างสัมพันธ์ต่อโลกภายนอก เข้าใจสภาพความเป็นจริง สามารถควบคุมและมีอำนาจเหนือสิ่งแวดล้อม

นิเคลลี (Nikelly. 1966 : 10) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตในส่วนของนักเรียนดังนี้ คือ นักเรียนที่มีสุขภาพจิตสมบูรณ์เป็นบุคคลที่ยอมรับตนเองทั้งในส่วนที่เด่นและข้อบกพร่องของตนเอง พยายามดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายในอนาคต มีความมั่นคงทางอารมณ์ สามารถเผชิญต่อสภาพความเป็นจริง รู้จักแยกแยะพฤติกรรมออกจากพฤติกรรมผิด มีความรับผิดชอบ มีพลังที่จะเผชิญต่อความขัดแย้งในใจของตนเอง

จากการประชุม ไวท์ เฮาส์ คอนเฟอเรนซ์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2526 : 35 ; อ้างอิงมาจาก White House Conference. 1930) ที่ประชุมได้นิยามความหมายสุขภาพจิตไว้ว่า เป็นการปรับตัวของแต่ละบุคคลที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม สามารถที่จะเผชิญและยอมรับความจริงของชีวิต ตระหนักในความสำเร็จของตนเอง พอใจในตนเอง ปราศจากพฤติกรรมที่แสดงถึงความบกพร่องทางเขาวงกต ปัญหา อารมณ์ และสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยความสุข

จากความหมายของสุขภาพจิตที่กล่าวมาแล้วนั้น พอจะสรุปได้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาพความสมบูรณ์ทางจิตใจของมนุษย์ที่สามารถปรับตัวปรับจิตให้เหมาะสมกับสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ด้านกล้าเผชิญความจริง ด้านสัมพันธภาพดีกับเจตคติต่อตนเอง ด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง และด้านสมรรถภาพในการทำงาน

3. คุณลักษณะของสุขภาพจิตที่ดี

ได้มีผู้เสนอลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดีไว้หลายลักษณะซึ่งคล้ายคลึงกันบ้าง และแตกต่างกันบ้าง ดังนี้

กรมการแพทย์ (2529 : 3) ๖ให้ข้อพิจารณาผู้มีสุขภาพจิตดีไว้ดังนี้ คือ

1. ไม่มีโรคทั้งร่างกายและจิตใจ
2. สามารถสัมพันธ์กับผู้อื่นได้
3. สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
4. สามารถปรับจิตใจให้พอใจและมั่นคงได้เมื่อมีความขัดแย้งใดๆ

ละอองทิพย์ พลานุกาพ (2532 : 14) ได้สรุปถึงผู้ที่มีลักษณะสุขภาพจิตดีไว้ว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี จะสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพกายและใจสมบูรณ์ มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น สามารถแก้ไขปัญหา มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

สุดาฉน มีริยะเกิด (2530 : 5) ได้กล่าวถึงลักษณะผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ดังนี้

1. มองโลกในแง่ดี
2. พึ่งตนเองได้
3. ควบคุมอารมณ์ของตนดี
4. อยากรู้ อยากเห็น
5. รู้จักมีความมั่นคงในชีวิต
6. รู้สึกรับคุณค่าและขอบเขตของตน
7. พอใจในบทบาทและเพศแห่งตน

น้อมฤดี จงพยุหะ (2516 : 182 - 183) ได้กล่าวถึงลักษณะผู้ที่มีสุขภาพจิตดีไว้

ดังนี้

1. มีอารมณ์มั่นคง
2. ภาควิชาใจในตนเอง
3. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
4. รักพวกพ้อง
5. เมตตา กรุณาต่อผู้อื่น

สุรท เจริญสุข (ม.ป.ป. : 38 - 39) ได้กล่าวถึงลักษณะของคนที่มีสุขภาพจิตดี

ไว้ดังนี้

1. ปฏิบัติตนพอเหมาะพอควรในการดำรงชีวิต
2. มีความเข้าใจตนเองดี
3. เชื่อนั่นในตนเอง
4. มีจุดหมายที่แน่นอน พอใจในชีวิต
5. มีกิริยาท่าทางปกติไม่วิปริตเชิง "อาการโรคประสาท"

ศิริพร เกษบุรมย์ (2524 : 35 - 36) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ดังนี้

1. สภาวะทางกาย ปราศจากอาการของโรคที่มีผลมาจากความเครียดและความกังวลใจ
2. สภาวะทางอารมณ์ อารมณ์ปกติ มั่นคง
3. สภาวะทางสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุข
4. สภาวะทางสติปัญญา สามารถเผชิญปัญหาหรือแก้ปัญหาได้

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 19) ได้สรุปลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดีไว้ ดังนี้

1. มีสุขภาพกายดี
2. สามารถเผชิญความจริง
3. มีความรับผิดชอบ
4. มีเจตคติที่ดีต่อชีวิต
5. ยอมรับตนเอง
6. มีความกระตือรือร้น

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 6 - 7) ได้กล่าวถึงผู้มีสุขภาพจิตดีควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีจิตใจเจริญเติบโตและพัฒนาการได้สูงสุด
2. มีความมั่นคงทางอารมณ์
3. มีขวัญและกำลังใจดี
4. พยายามเอาชนะอุปสรรค
5. กล้าเผชิญความจริง
6. นับถือตนเอง
7. อยากรู้อยากเห็น
8. ยอมรับสภาพและบทบาทของตน

ทวิสิทธิ์ สิทธิกร (2531 : 6) สรุปลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีจิตใจเจริญเติบโตและพัฒนาการได้สูงสุด
2. มีความมั่นคงทางอารมณ์
3. มีความกระตือรือร้น
4. มองโลกในแง่ดี
5. รู้จักตนเอง
6. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
7. มีสมรรถภาพในการทำงาน ตั้งใจในการทำงานต่าง ๆ

สุภาพรธรรม รัตนจรัส (2527 : 114 - 116) กล่าวว่า ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีลักษณะ

ดังนี้ คือ

1. ด้านปัญญา ใช้สติปัญญาประกอบในการคิดและทำอย่างมีเหตุผล
2. ด้านอารมณ์ มีความมั่นคงทางอารมณ์ รักษาอารมณ์ไว้ได้ในระดับสม่ำเสมอ
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีสัมพันธภาพที่อบอุ่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
4. ด้านการทำงาน ทำงานได้เต็มความสามารถ
5. ด้านความรัก สามารถรักได้อย่างแท้จริง
6. ด้านตน มีความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง
7. ด้านการเผชิญและควบคุมสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพในการควบคุมสิ่งแวดล้อม

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ (2518 : 14 - 16) กล่าวถึง ลักษณะของผู้มี

สุขภาพจิตดีไว้ ดังนี้

1. กล้าเผชิญความจริงของชีวิต
2. ว่างใจผู้อื่น
3. มีอารมณ์มั่นคง
4. มีสมรรถภาพในการทำงาน
5. สามารถคิดถึงอนาคต
6. เ็นดูและอดทนต่อเด็ก

7. มีเหตุผล

8. รู้จักผ่อนคลายทางใจ

นิภา นิธยาน (2530 : 155) ได้เสนอลักษณะของสุขภาพจิตที่ดี ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. อ่อนน้อมเป็นมิตร
3. ตระหนักในคุณค่าของหน้าที่
4. ยอมรับประสบการณ์ใหม่
5. รักษาสุขภาพกาย
6. กล้าเผชิญความจริง
7. จิตใจหนักแน่นมั่นคง
8. สามารถปรับตัวได้ดี
9. ควบคุมอารมณ์ได้ดี
10. จัดจําประสบการณ์ในอดีตมาปรับปรุงตนเอง

องค์การอนามัยโลก (สุตฉน มีริยะเกิด. 2530 : 5) ได้เสนอลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดีไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ระวังอารมณ์ได้
2. พอใจสังคม ให้บริการสังคมได้
3. แม้จะมีความเจ็บป่วย ความพิการทางกาย แต่ก็ดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข
4. มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นดี มีเจตคติที่ดี มีอนาคตที่ดี

จาโรด (Jahoda. 1960 : 32 – 33) ได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาผู้ที่มีสุขภาพจิตดีไว้ ดังนี้

1. เจตคติต่อตนเอง
2. พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าขึ้น
3. บูรณาการแห่งบุคลิกภาพของตนเอง
4. ความเป็นอิสระต่อตนเอง

5. ยอมรับและเผชิญต่อความจริง

6. สามารถเอาชนะอุปสรรค

เอ็กเบิร์ต (Egbert. 1980 : 11) กล่าวว่า ผู้มีสุขภาพจิตดี มีดังนี้

1. รู้จักตนเอง
2. มีจุดหมายในชีวิต
3. มีพลังในการดำเนินชีวิต
4. สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น

เลย์คอค (Laycock. 1966 : 172) ได้สรุปลักษณะผู้ที่มีสุขภาพจิตดีไว้ ดังนี้

1. เจตคติต่อตนเอง
2. นับถือตนเอง
3. เชื่อนั่นในตนเอง
4. พึ่งตนเองได้
5. มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น

ไบเบอร์ (Biber. 1961 : 326) ได้กล่าวถึง เป้าหมายของสุขภาพจิตที่ดีไว้

ดังนี้

1. เจตคติต่อตนเอง
2. ความสัมพันธ์กับผู้อื่น
3. ความเป็นอิสระในตัวเอง
4. อยากรู้ อยากเห็น
5. เชื่อนั่นในตนเอง

4. คุณลักษณะของสุขภาพจิตเสื่อม

บุปผา มาลีวงศ์ (2521 : 15) กล่าวว่า คนที่มีสุขภาพจิตเสื่อมจะสังเกตเห็นได้จากสีหน้า ท่าทาง และอาการที่แสดงออก จะเป็นคนที่มีความวิตกกังวล แสดงอารมณ์ไม่เหมาะสม ขาดความสามารถในการตัดสินใจ ไม่สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บรรลุไปได้ด้วยดี มีท่าทางเหมือนคนไม่มีชีวิตจิตใจ

เพ็ญแข ลืมศิลา (2528 : 16 - 19) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีสุขภาพจิตเสื่อม
ไว้ดังนี้

1. มีปัญหาด้านพฤติกรรม ได้แก่ การหนีโรงเรียน การหนีออกจากบ้าน ติดสุรา

ยาเสพติด

2. มีปัญหาทางอารมณ์ มีอารมณ์แปรปรวนได้ง่าย
 3. มีอาการทางกายที่มีสาเหตุจากจิตใจ เช่น ปวดศีรษะ ปวดท้อง เบื่อหน่าย
 4. มีความผิดปกติทางจิตรุนแรง มีอาการโรคจิต แยกตัวอยู่ตามลำพัง พูดกับตนเอง
- ชวนพิศ ทองทวี (2522 : 238) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตเสื่อม ดังนี้

1. ไม่พอใจในชีวิตตนเอง
2. ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
3. มองโลกในแง่ร้าย
4. อารมณ์ไม่มั่นคง

พอง เกิดแก้ว (2525 : 94 - 95) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ดังนี้

1. มีอารมณ์ตายตัว เช่น กลุ่มใจเป็นเวลานาน ๆ
2. ขาดความซื่อสัตย์
3. พูดเกินความจริง
4. ขาดวินัยในตนเอง
5. ปฏิเสธที่จะเรียนโดยประสพการณ์

ปราณี รามสูตร (2528 : 253 - 254) ได้กล่าวถึงผู้ที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ดังนี้

1. อารมณ์อ่อนไหว
2. ไม่เชื่อมั่นในตนเอง
3. ไม่ยอมรับความจริง
4. มองโลกในแง่ร้าย

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความหมายของสุขภาพจิต คุณลักษณะของสุขภาพจิตที่ดี และ
คุณลักษณะของสุขภาพจิตเสื่อม สามารถสรุปรายชื่อบุคคลที่กล่าวถึงคุณลักษณะที่เหมือน ๆ กันไว้
ในกลุ่มเดียวกันได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปรายชื่อบุคคลที่กล่าวถึงคุณลักษณะของสุขภาพจิตจากการศึกษาค้นคว้า

คุณลักษณะ	บุคคลที่กล่าว
ความมั่นคงทางอารมณ์ (ควบคุมอารมณ์ได้ดี)	ฝน แสงสิงแก้ว สมพงษ์ รังสีพราหมกุล สุรางค์ จันทน์เอม นิเคลลี สุดาฉน มีริยะเกิด น้อมฤดี จงพยุหะ ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ ทวิสิทธิ์ สิทธิกร สุภาพรรณ รัตนจรัส เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ องค์การอนามัยโลก เพ็ญแข ลิ่มศิลา ชวนพิศ ทองทวี ปราณี รามสูตร
กล้าเผชิญความจริง (ยอมรับความจริง)	วนิดา หัตถพันธ์ นิเคลลี วาท์ เฮาส์ คอนเฟอเรนซ์ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ นิภา นิธิยานน

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	บุคคลที่กล่าว
สัมพันธภาพ (ความเป็นมิตร มนุษยสัมพันธ์, ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น)	จาโฮดา พอง เกิดแก้ว ปราณี รามสูตร ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ เอ็กเบิร์ด กรมการแพทย์ ละอองทิพย์ พลาณภาพ สุภาพรรณ โคตรจรัส นิภา นิธยาน องค์การอนามัยโลก เลย์คอค ไบเบอร์
เจตคติต่อตนเอง (ยอมรับตนเอง, พอใจตนเอง, มีจุดหมายที่แน่นอน)	วุฑ์ เฮาส์ คอนเฟอเรนซ์ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ สุภาพรรณ โคตรจรัส จาโฮดา เลย์คอค ไบเบอร์ ชวนพิศ ทองทวี สุโท เจริญสุข

ตาราง 1 (ต่อ)

คุณลักษณะ	บุคคลที่กล่าว
มองโลกในแง่ดี (มีเหตุผล)	สมพงษ์ รังสีพราหมกุล สุดไฉน มีริยะเกิด ทวีสิทธิ์ สิทธิกร ชวนพิศ ทองทวี ปราณี รามสูตร ละอองทิพย์ พลาณภาพ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์
ความเชื่อมั่นในตนเอง (กระตือรือร้น)	วนิดา หัตถพันธ์ น้อมฤดี จงพยุหะ สุโรท เจริญสุข นิภา นิธยาน ทวีสิทธิ์ สิทธิกร เลย์คอค ไบเบอร์
สมรรถภาพในการทำงาน (ประสิทธิภาพในการทำงาน)	พน แสงสิงแก้ว สุรางค์ จันทน์เอม ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ คาเพลน และคนอื่น ๆ ทวีสิทธิ์ สิทธิกร สุภาพรรณ โคตรจรัส เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคัดเลือกคุณลักษณะของสุขภาพจิตที่ควร เป็นลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ 7 ด้าน คือ

1. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์
2. ด้านกล้าเผชิญความจริง
3. ด้านสัมพันธภาพ
4. ด้านเจตคติต่อตนเอง
5. ด้านการมองโลกในแง่ดี
6. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
7. ด้านสมรรถภาพในการทำงาน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ

จินตนา ทองย้อย (2525 : 95 - 96) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบทดสอบ
วัดบุคลิกภาพของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย
ซึ่งอยู่ที่สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นใหญ่ จำนวน 351 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น
แบบวัดบุคลิกภาพ พบว่า องค์ประกอบทางบุคลิกภาพของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย มี 10
องค์ประกอบ คือ ด้านการฝ่าฝืนกฎและระเบียบข้อบังคับของสังคม ด้านการเปลี่ยนแปลง
ของอารมณ์ ด้านความไม่มั่นใจในตนเอง ด้านความขัดแย้งในสังคม ด้านการไม่รับผิดชอบ
ในการทำงาน ด้านความอาฆาตแค้น ด้านความไม่มีจุดหมายในชีวิต ด้านการกระทำผิดพลาด
ด้านการไม่สำนึกในความผิด และด้านการเก็บตัว

สมนึก คูเมือง (2527 : 88 - 89) ได้ศึกษาเรื่อง การสร้างแบบทดสอบ
วัดค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง
เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวน 356 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดค่านิยม
พื้นฐานประหยัดและออม 56 สถานการณ์ พบว่า องค์ประกอบค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัด
และออมมี 2 องค์ประกอบ คือ การประหยัดและออมสิ่งต่าง ๆ กับความสำนึกในคุณค่าของ
การประหยัดและออม

ประชา ผ่องใส (2530 : 233 - 237) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบ
บุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง
ที่ใช้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 887 คน
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพความเป็นไทย แบบมาตราส่วนประมาณค่า พบว่า
องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร
มีบุคลิกภาพความเป็นไทย 28 องค์ประกอบ นักเรียนชายมี 30 องค์ประกอบ นักเรียนหญิงมี
31 องค์ประกอบ นักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธมี 30 องค์ประกอบ นับถือศาสนาอิสลามมี 30
องค์ประกอบ บุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

จันทนา เลือดกรุงศรี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ
ความทันสมัยด้านจิตวิทยาของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นครูที่สอนในโรงเรียนสังกัด
กรุงเทพมหานคร จำนวน 963 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามวัดความทันสมัยด้านจิต
ที่สร้างตามแบบวัดเจตคติของลิเคิร์ท จำนวน 56 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8813 ผลการวิจัย
พบว่า องค์ประกอบความทันสมัยด้านจิตวิทยาของครู มี 8 องค์ประกอบ คือ มองโลกในแง่ดี ให้ความ
สนใจสังคม ยอมรับการเปลี่ยนแปลง ไม่ยึดติดกลาง ยอมรับวิทยาการใหม่ ๆ มีลักษณะประชาธิปไตย
มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และยอมรับบทบาทสตรี

อัจฉรา ลักขณาสันต์ (2535 : 53 - 54) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบ
ของความสามัคคีในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างเป็น
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เลือกมาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 1,334 คน เครื่องมือที่ใช้
เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน 4 มาตรา ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ .8628
ผลจากการวิจัย พบว่า องค์ประกอบความสามัคคี มี 8 องค์ประกอบ คือ การเข้ามามีส่วนร่วม
ในกิจกรรม เป็นผู้สร้างความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ ปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี การมีมนุษยสัมพันธ์
รับผิดชอบต่อส่วนรวม เคารพในเหตุผลของคนส่วนใหญ่ รักหมู่คณะมีใจหวังดีช่วยเหลือหมู่คณะ และ
ไม่แบ่งเป็นพวกเขาพวกเรา

จรุงศักดิ์ บุญฤทธิ์ (2536 : 72 - 74) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบ ความสนใจตามหลักพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 870 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสนใจ ในรูปของ สถานการณ์ 45 สถานการณ์ พบว่า องค์ประกอบความสนใจ มี 3 องค์ประกอบ คือ มีความพอใจ ตามได้ มีความพอใจตามกำลัง และมีความพอใจตามควร การเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบของ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า องค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) กับองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) นักเรียนหญิงมีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนองค์ประกอบ ของนักเรียน ที่เรียนแผนการเรียนวิทย์ - คณิต กับแผนการเรียนศิลป์ - ภาษา พบว่า ในองค์ประกอบ 1 (มีความพอใจตามได้) กับองค์ประกอบ 3 (มีความพอใจตามสมควร) นักเรียนที่เรียนแผนการเรียน วิทย์ - คณิต มีคะแนนองค์ประกอบสูงกว่านักเรียนที่เรียนแผนการเรียนศิลป์ - ภาษา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในองค์ประกอบ 2 (มีความพอใจตามกำลัง) พบว่า มีความ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิตดา นาศรีเจริญสุข (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบ ความเป็นนักอ่านที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 924 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านอย่างเข้าใจ แบบทดสอบ วัดความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบสอบถามวัดคุณลักษณะความเป็นนักอ่านที่ดี พบว่า องค์ประกอบของความเป็นนักอ่านที่ดี มี 5 องค์ประกอบ คือ การเก็บรวบรวมสาระสำคัญ จากการอ่าน มีเจตคติที่ดีในการอ่าน มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้จากการอ่าน มีลักษณะ ทำทางที่ถูกต้องในการอ่าน และมีวิจารณญาณในการอ่าน และยังพบว่านักเรียนที่มีความสามารถ ในการอ่านสูงมีค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบด้านการเก็บรวบรวมสาระสำคัญจากการอ่าน ด้านมีเจตคติ ที่ดีในการอ่าน ด้านมีความกระตือรือร้นที่จะหาความรู้จากการอ่าน และด้านมีวิจารณญาณในการอ่าน สูงกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ ส่วนค่าเฉลี่ยในองค์ประกอบ 4 ด้าน มีลักษณะ- ทำทางที่ถูกต้องในการอ่านนั้น นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงไม่แตกต่างกันกับนักเรียนที่มี ความสามารถในการอ่านต่ำ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์องค์ประกอบ จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบทำให้สามารถจับกลุ่มตัวแปรย่อย ๆ ออกมาเป็นคุณลักษณะ (Trait) ที่ทำให้นักมองเห็นส่วนประกอบ หรือโครงสร้างของคุณลักษณะได้ชัดเจนขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต เพื่อจะได้ทราบส่วนประกอบของคุณลักษณะของสุขภาพจิตว่ามีด้านใดบ้าง

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

บุญวดี สุขสุทธิพันธ์ (2521 : 44 - 45) ได้ศึกษาผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่น ที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ จากรายงานในทะเบียนประวัติของผู้ป่วย จำนวน 63 คน เป็นเพศหญิง 37 คน เพศชาย 26 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ขาดความเชื่อมั่น มีเพื่อนน้อย

ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี (2521 : 93 - 94) ได้ศึกษาถึงสาเหตุของการสอบตกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ปัญหาสุขภาพจิตเป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้นักเรียนสอบตก เพราะนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิตจะคอยกังวลหรือหมกหมุ่นในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน จนไม่เข้าใจบทเรียนทำให้สอบตก

อัมพร รัตตะกุล (2521 : 144) ได้ศึกษา สุขภาพจิตของผู้รับบริการ ที่ศูนย์สุขภาพจิต พบว่า ปัญหาสุขภาพจิตมีมากในเด็กอายุ 9 - 19 ปี และเป็นชายมากกว่าหญิง

สารรัช คาร์ตัน (2522 : 102 - 103) ศึกษาสุขภาพจิตของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน พบว่า ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนร้อยละ 35 มีแนวโน้มเป็นผู้มีอาการอ่อนไหวง่าย คิดมาก มีความวิตกกังวลสูงเมื่อมีปัญหาสะท้อนอารมณ์ มีความระมัดระวังที่จะเป็นโรคประสาทได้ง่าย

กนกรัตน์ สุขะตุงคะ (2523 : 36 - 38) ได้วิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์สุขภาพจิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จังหวัดปราจีนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 446 คน แยกเป็นชาย 239 คน หญิง 207 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม SCL - 90 พบว่า นักเรียนชายมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิไลรัตน์ รุจิวิชัยกุล (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของผู้มารับบริการจากหมอดู : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้มารับบริการจากหมอดูของสมาคมโหราศาสตร์แห่งประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้มารับบริการจากหมอดูเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุอยู่ในช่วง 15 - 30 ปี เป็นสัดส่วนมาก การศึกษาชั้นปริญญาตรีมากที่สุด ฐานะปานกลาง

2. สุขภาพจิตของผู้มารับบริการ

2.1 ความรู้สึกต่อตนเอง ส่วนใหญ่สามารถควบคุมความผิดหวังได้ รองลงมา รู้สึกโกรธเวลาไม่พอใจ และมีความวิตกกังวลเป็นอันดับสาม

2.2 ความรู้สึกต่อบุคคลอื่น มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง หรือมีส่วนร่วม ในครอบครัว ในเพื่อนร่วมงาน และในเพื่อนฝูง

2.3 ความสามารถในการดำเนินชีวิต สามารถหาความพึงพอใจในชีวิต หรือประสบความสำเร็จในชีวิตได้น้อย

หทัยทิพย์ ควรสุภา (2525 : 91 - 93) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของครูแนะแนว โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 150 คน พบว่า สุขภาพจิตของครูแนะแนว อยู่ในเกณฑ์ผิดปกติจำนวนมากกว่าปกติในบุคลิกลักษณะ 4 ด้าน ดังนี้ ความเก็บกดทางอารมณ์ 64.00% ความอ่อนน้อมยอมตาม 64.00% ความวิตกกังวล 62.00% ความอ่อนไหวของจิตใจ 50.67%

ชีรวัดณ์ นิเจนตร (2526 : 202) ได้ศึกษาสภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวแตกแยก มีสุขภาพจิตสี่ด้าน คือ มโนภาพแห่งตน ซึมเศร้า วิตกกังวล และสุขภาพจิตรวมเสื่อมกว่าวัยรุ่นจากครอบครัวปกติ

เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง (2526 : 62) ได้เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับวัยรุ่นในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างอายุ 11 - 17 ปี พบว่า วัยรุ่นชาย มีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านย่ำคิดย่ำทำ ไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ซึมเศร้า วิตกกังวล กลัวโดยไม่มีเหตุผล หวาดระแวง และเด็กวัยรุ่นที่มีช่วงอายุต่างกันโดยส่วนรวม มีปัญหาสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

นัยนา มีศิริ (2529 : 95) ได้ศึกษาสุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 616 คน โดยศึกษาลักษณะของสุขภาพจิต 5 ด้าน คือ อาการทางกายที่เนื่องมาจากจิตใจ มรณภาพแห่งตน ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความก้าวร้าว พบว่า สุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์กันทางบวก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า สุขภาพจิตด้านอาการทางกาย มรณภาพแห่งตน วิตกกังวล มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนการซึมเศร้า และก้าวร้าว ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เมื่อศึกษาจากเพศ พบว่า นักเรียนหญิง และนักเรียนชาย มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

ณอมศรี อินทนนท์ (2530 : 92) ได้ศึกษาสุขภาพจิตและพฤติกรรม กล้าแสดงออกของวัยรุ่นที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน โดยประเมินจากสุขภาพจิต 3 ด้าน คือ ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง อาการทางกาย พฤติกรรมที่มีปัญหา เช่น ก้าวร้าว หนีโรงเรียน พบว่า วัยรุ่นตอนต้นมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากกว่าวัยรุ่นตอนกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 วัยรุ่นชายมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกมากกว่าวัยรุ่นหญิง แต่สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมกล้าแสดงออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธาริณี มิ่งวงศ์ (2532 : 115) ได้เปรียบเทียบสุขภาพจิตของวัยรุ่นชาย ที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ กับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยศึกษาสุขภาพจิต 9 ด้าน คือ ความรู้สึกผิดปกติทางกาย การขำคิดขำๆ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความโกรธก้าวร้าวทำลาย กลัวโดยไม่มีเหตุผล หวาดระแวง และโรคจิต พบว่า วัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศมีสุขภาพจิตดีกว่า และมีอาการผิดปกติทางจิตทุก ๆ ด้าน น้อยกว่าวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ละอองทิพย์ พลาณภาพ (2532 : 90) ได้ศึกษาสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพฑูลย์ ชาวสวนศรีเจริญ (2534 : 105) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของหญิงมีครรภ์ในจังหวัดนครปฐม พบว่า หญิงมีครรภ์ที่มีอายุน้อยกว่า 20 ปี กับอายุ 20-30 ปี มีความแตกต่างกันในด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับบุคคลอื่น ความโกรธก้าวร้าวทำลาย หวาดระแวง โรคจิต และยังแตกต่างกับอายุ 31 - 40 ปี เพิ่มมากกว่าอายุ 20 - 30 ปี ในด้านความซึมเศร้า ความวิตกกังวล และกลัวโดยปราศจากเหตุผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะหญิงมีครรภ์อายุน้อยกว่า 20 ปี ซึ่งอยู่ในวัยหนุ่มสาวเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

นิลวรรณ ศิริอังกุล (2535 : 108 - 110) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยศึกษาสุขภาพจิต 3 ด้าน คือ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง การปรับตัวทางอารมณ์ ความสามารถในการดำเนินชีวิต พบว่า นักเรียนในชุมชนแออัดมีสุขภาพจิตด้านความสามารถในการดำเนินชีวิต คือ การให้ความร่วมมือและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบของสังคมและสภาพแวดล้อมได้ และการมีความรับผิดชอบ ควบคุมอารมณ์และการแสดงออกของตนเองได้ และมีความอดทน อยู่ในระดับต่ำกว่า สุขภาพจิตด้านการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และการปรับปรุงทางสังคมและด้านการปรับตัวทางอารมณ์ เมื่อจำแนกเพศ พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกันในด้านการปรับตัวทางอารมณ์ และความสามารถในการดำเนินชีวิต ($p < .05$) โดยนักเรียนชายมีการปรับตัวทางอารมณ์ดีกว่า นักเรียนหญิง ส่วนความสามารถในการดำเนินชีวิต นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบ ควบคุมอารมณ์ และการแสดงออกของตนเองได้ มีความอดทนมากกว่านักเรียนชาย

ดำรงชัย บัวล้อมใบ (2535 : 73) ได้เปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของชายรักร่วมเพศกับชายปกติ โดยศึกษาสุขภาพจิต 9 ด้าน คือ ความรู้สึกผิดปกติทางกาย การย่ำคิด ย้ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความโกรธก้าวร้าวทำลาย กลัวโดยไม่มีเหตุผล หวาดระแวง และโรคจิต พบว่า ชายรักร่วมเพศมีปัญหาสุขภาพจิตในแต่ละด้านมากกว่าชายปกติ และชายรักร่วมเพศมีระดับสุขภาพจิตที่ผิดปกติ 2 ด้าน คือ ความซึมเศร้า และความวิตกกังวล

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แมงกัส และวูดเวอร์ด (Obesteuffer. 1954 : 292 ; citing Mangus and Woodward. n.d.) ได้ศึกษาเรื่องธรรมชาติของจิตใจ และภาวะอารมณ์ของเด็กรวม 805 คน โดยใช้ California Mental Health Analysis พบว่า เด็กชายมีความแตกต่างจากเด็กหญิงในด้านความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในเรื่องการปรับตัวของคาเพลน (Kaplan. 1959 : 293) พบว่า เด็กหญิงมีปัญหาคับข้องใจ และการปรับตัวมากกว่าเด็กชาย

รัส (นัยนา มีศิริ. 2529 : 30 ; อ้างอิงมาจาก Rust. 1960 : 248) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเยล จำนวน 833 คน พบว่า นักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดี จะสามารถเรียนได้ดีกว่าคนที่มีสุขภาพจิตไม่ดี

อิงลิช (English. 1963 : 459) พบว่า วัยย่างเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ต้องหลีกเลี่ยงจากความวิตกกังวล และความกดดันต่าง ๆ ที่อาจทำให้เป็นโรคประสาท ซึ่งถ้าบุคคลใดมีสุขภาพจิตดีก็จะสามารถผ่านชีวิตในวัยต่าง ๆ ไปได้อย่างราบรื่น

โคลบ์ (Kolb. 1968 : 120) ได้ทำการวิจัยพบว่า โรคจิตพบได้น้อยในวัยเด็ก และจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากย่างเข้าสู่วัยรุ่น ถ้าบุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้สำเร็จ และเหมาะสมก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างราบรื่น

กรีนเบอร์ก, ซีเกล และเลิธ (Greenberg, Siegel and Leitch. 1983 : 373 - 384) ได้เปรียบเทียบอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนกับบิดามารดาที่มีต่อสุขภาพจิตวัยรุ่นในด้านการมองเห็นคุณค่าในตัวเองและความพึงพอใจในชีวิต โดยศึกษาในวัยรุ่นที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ในช่วงอายุ 12 - 19 ปี เป็นเพศชาย 123 คน เพศหญิง 79 คน พบว่าสัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดามารดาและกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการมองเห็นคุณค่าในตัวเองและความพึงพอใจในชีวิต นอกจากนี้ยังพบว่า ความใกล้ชิดกับบิดามารดาสามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตได้มากกว่าความใกล้ชิดกับเพื่อน นั่นคือสัมพันธภาพที่ดีกับบิดามารดามีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตวัยรุ่นมากกว่ากลุ่มเพื่อน

จอห์นสัน (ถนอมศรี อินทนนท์. 2530 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Johnson. 1985 : 2173) ได้รวบรวมงานวิจัยในเด็กและวัยรุ่นในประเทศอุตสาหกรรม เช่น สวีเดน กับ ประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ชูแดน เมื่อปี ค.ศ. 1965 และ ค.ศ. 1980 พบว่า การเปลี่ยนแปลง ไปสู่สังคมอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วทำให้สุขภาพกายดีขึ้นแต่สุขภาพจิตเสื่อมลง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตจะเห็นว่าสุขภาพจิต เป็นปัญหา สำคัญที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การปรับตัวในสังคมและการดำเนินชีวิต ดังนั้น เยาวชนควรได้รับการส่งเสริมให้เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี แต่จากการรวบรวมคุณลักษณะของสุขภาพจิต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต นักวิจัยและนักจิตวิทยาหลายคนได้แบ่งคุณลักษณะของสุขภาพจิต ไว้หลายลักษณะซึ่งคล้ายคลึงกันบ้างและแตกต่างกันบ้าง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะทำการ วิเคราะห์องค์ประกอบดูเพื่อจะได้ทราบว่าในการส่งเสริมให้เยาวชนมีสุขภาพจิตดีต้องส่งเสริม ในด้านใดบ้าง ซึ่งคุณลักษณะของสุขภาพจิตที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบครั้งนี้ มี 7 ด้าน คือ

1. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์
2. ด้านกล้าเผชิญความจริง
3. ด้านสัมพันธภาพ
4. ด้านเจตคติต่อตนเอง
5. ด้านการมองโลกในแง่ดี
6. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
7. ด้านสมรรถภาพในการทำงาน

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. องค์ประกอบคุณลักษณะ ของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ
2. คุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง แตกต่างกัน
3. คุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่เข้าในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี มีโรงเรียน 45 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3,572 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งเลือกมาโดยการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) จำนวน 1,509 คน โดยมีขั้นตอนการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = .05$) เมื่อเทียบจากตารางของกลุ่มตัวอย่างที่ควรเลือกจากประชากรแล้วปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 359 คน เป็นอย่างน้อย (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 260 ; อ้างอิงมาจาก Yamane. 1967 : 886 - 887) เนื่องจากการวิเคราะห์องค์ประกอบหากใช้กลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่ 500 คน ขึ้นไปจึงจะดี (ส.วาสนา ประवालพฤกษ์. ม.ป.ป. : 14) ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง 1,509 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มอำเภอ มาประมาณ 50 % โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้มาจำนวน 6 อำเภอ

ขั้นที่ 3 สุ่มโรงเรียนจากอำเภอที่สุ่มได้ในขั้นที่ 1 มาอำเภอละ 2 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้มาทั้งหมด 12 โรงเรียน

ขั้นที่ 4 สุ่มโรงเรียนจาก 12 โรงเรียน ในขั้นที่ 3 โดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สุ่มเพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบเป็นรายชื่อ โดยสุ่มโรงเรียนมา 2 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

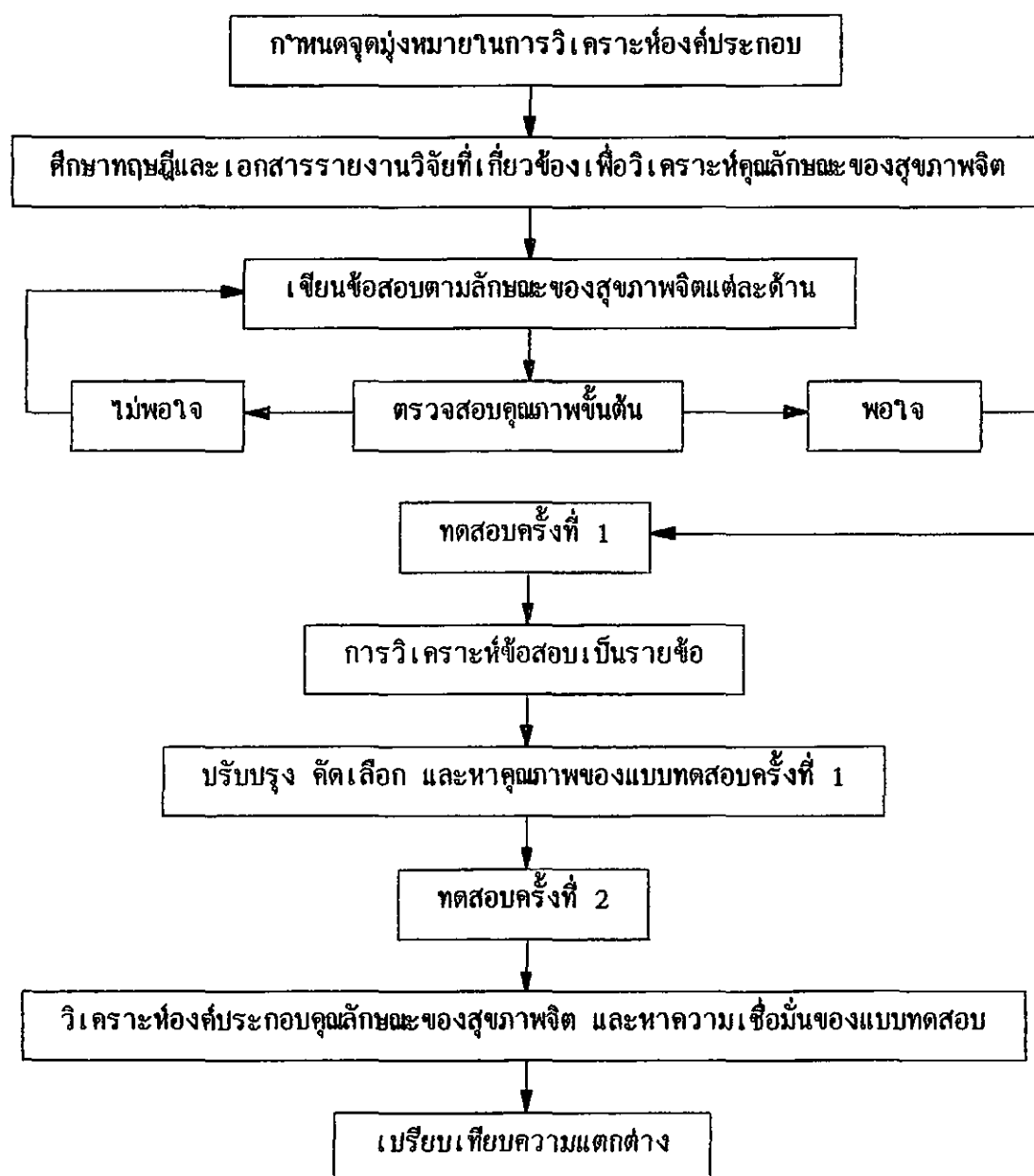
ตอนที่ 2 สุ่มเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้โรงเรียนที่เหลือจากตอนที่ 1

ตาราง 2 รายชื่อโรงเรียน และจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	อำเภอ	ทดสอบ ครั้งที่ 1	ทดสอบ ครั้งที่ 2
วัดโนนสภาราม	เมือง		187
บ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์)	เมือง		428
ทับทิม	แก่งคอย		237
วัดช้างค้ำ	แก่งคอย		97
ชุมชนวัดคลองไทร (ฉัตรราษฎร์บำรุง)	วิหารแดง		115
วัดหนองตาบุญ	วิหารแดง		68
บ้านครัว (ซิเมนต์ไทยสงเคราะห์)	บ้านหมอ	73	
โคกมะขามจันเสื่อสามัคคี	บ้านหมอ		44
ไทยรัฐวิทยา 68 (วัดเหวลาด)	มวกเหล็ก		95
ชัยปราการ	มวกเหล็ก		81
ชุมชนวัดไทยงาม	หนองแค	97	
หินกอง (พิบูลอนุสรณ์)	หนองแค		157
		170	1,509

วิธีการในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบตามลำดับดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพประกอบ 1 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ตามภาพประกอบ 1 ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต

1.1 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

1.2 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบเมื่อจำแนกตามเพศ

1.3 เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบเมื่อจำแนกตามระดับชั้น

2. ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบในการพิจารณาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ซึ่งผู้วิจัยศึกษาจากนิยามและผลงานที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. เขียนนิยามตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงคุณลักษณะของสุขภาพจิต ในรูปนิยามเชิงปฏิบัติการ ซึ่งสรุปจากนิยามและลักษณะของสุขภาพจิต ที่ค้นคว้าจากเอกสารต่าง ๆ

4. เขียนข้อสอบตามคุณลักษณะของสุขภาพจิต ที่นิยามไว้ในแต่ละด้าน

4.1 ลักษณะแบบทดสอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ตามลักษณะการสร้างของลิเคิร์ท และกำหนดน้ำหนักความรู้สึกรู้ 4 ประเภท ให้คะแนนเป็น 8 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกคำตอบประเภทใดประเภทหนึ่งใน 4 ประเภท คือ "จริงที่สุด" "ค่อนข้างจริง" "ไม่ค่อยจริง" "ไม่จริงเลย" และจากคำตอบแต่ละประเภทให้เลือกขีด (/) ก หรือ ข ระดับใดระดับหนึ่ง (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. 2522 : 87) ซึ่งถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของสุขภาพจิต 7 ด้าน ด้านละ 20 - 22 ข้อ โดยมีข้อความทั้งทางบวกและทางลบ ได้ข้อสอบ จำนวน 148 ข้อ

4.2 การให้คะแนนแต่ละข้อความ มีน้ำหนักตั้งแต่ 1 – 8

ข้อความทางบวก

จริงที่สุด ก	ให้ 8 คะแนน
จริงที่สุด ข	ให้ 7 คะแนน
ค่อนข้างจริง ก	ให้ 6 คะแนน
ค่อนข้างจริง ข	ให้ 5 คะแนน
ไม่ค่อยจริง ก	ให้ 3 คะแนน
ไม่ค่อยจริง ข	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงเลย ก	ให้ 1 คะแนน
ไม่จริงเลย ข	ให้ 2 คะแนน

ข้อความทางลบ

จริงที่สุด ก	ให้ 1 คะแนน
จริงที่สุด ข	ให้ 2 คะแนน
ค่อนข้างจริง ก	ให้ 3 คะแนน
ค่อนข้างจริง ข	ให้ 4 คะแนน
ไม่ค่อยจริง ก	ให้ 6 คะแนน
ไม่ค่อยจริง ข	ให้ 5 คะแนน
ไม่จริงเลย ก	ให้ 8 คะแนน
ไม่จริงเลย ข	ให้ 7 คะแนน

5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ

6. ทดสอบครั้งที่ 1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียน จำนวน 170 คน

7. วิเคราะห์แบบทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ด้วยการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มที่ได้คะแนนสูงและกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ จำนวนกลุ่มละ 25 % ของกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งหมด แล้วทดสอบโดยใช้การทดสอบที (t - test) เป็นค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก

8. คัดเลือกข้อความที่มีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ทดสอบครั้งที่ 2 โดยคัดเลือกข้อความที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป จำนวนด้านละ 5 - 8 ข้อ

9. ทดสอบครั้งที่ 2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกและปรับปรุง จากการทดสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,509 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

10. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

10.1 วิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้หน่วยวิเคราะห์แบบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) เพื่อศึกษาว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีกี่องค์ประกอบ โดยนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบในข้อ 9 มาใช้ในการวิเคราะห์

10.2 คัดเลือกจำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (Eigen Values) เท่ากับหรือมากกว่า 1

10.3 คัดเลือกข้อความที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับหรือมากกว่า 0.30 และจำนวนตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องอย่างน้อย 3 ตัวแปรขึ้นไป

10.4 ตั้งชื่อองค์ประกอบ

11. เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบเมื่อจำแนกตามเพศ และตามระดับชั้น

12. หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตชนิดข้อความที่สร้างขึ้นครอบคลุมคุณลักษณะทั้ง 7 ด้าน ด้านละ 5 - 8 ข้อ รวมทั้งหมด 50 ข้อ ตามวิธีการประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Method) ดังตัวอย่าง

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

ในการตอบแบบทดสอบนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด หรือการปฏิบัติของนักเรียน ซึ่งในการตอบแบบทดสอบนี้ไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด ผลการตอบแบบทดสอบไม่เป็นการบ่งชี้ถึงความดี เลว รวมทั้งไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบแบบทดสอบนี้ ตรงกับความรู้สึกจริง ๆ ของนักเรียนให้มากที่สุด โดยพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่านักเรียน มีความคิดเห็นอย่างไรกับข้อความนั้น ๆ หรือปฏิบัติตัวในข้อความนั้น ๆ จริงมาก - น้อยเท่าใด หรือไม่จริงเลย แล้วเลือกตอบจาก "จริงที่สุด" "ค่อนข้างจริง" "ไม่ค่อยจริง" "ไม่จริงเลย" โดยเขียนเครื่องหมาย (/) บนตัวอักษร ก หรือ ข ของข้อความนั้นเพียงขีดเดียว ก แสดงว่ามาก ข แสดงว่าน้อย ขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกที่แท้จริง และทำให้ครบทุกข้อ คำตอบของนักเรียน จะถูกเก็บไว้เป็นความลับที่สุด ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างการตอบ

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	
		ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
0	ข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดใจเมื่อต้องไปอยู่ ในสถานที่ที่มีคนไม่รู้จัก								
00	ข้าพเจ้าสดชื่นร่าเริงเสมอ								

ถ้านักเรียนขีดถูกที่ จริงที่สุด ข แสดงว่านักเรียนเห็นว่าข้อความนั้น จริงที่สุดน้อย
 ใกล้เคียงไปทางค่อนข้างจริง แต่ถ้านักเรียนขีด ไม่จริงเลย ก แสดงว่านักเรียนเห็นว่าข้อความนั้น
ไม่จริงเลยมาก เป็นคำตอบที่นักเรียนนั้นพอใจอย่างยิ่งสำหรับตัวนักเรียนเอง

ตัวอย่างแบบทดสอบ

1. แบบทดสอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	
		ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
1	ขณะอยู่ในภาวะคับขัน ข้าพเจ้า ยังควบคุมตนเองให้ทำเย็นได้								
2	ข้าพเจ้ารู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นเพื่อนสนิท ของข้าพเจ้าได้เกรดดีกว่าเกือบทุกวิชา								

2. แบบทดสอบด้านกล้าเผชิญความจริง

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	
		ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
1	ถ้าสอบไม่ผ่าน ข้าพเจ้าก็จะบอก ความจริงกับแม่								
2	เมื่อได้พบปะกับเพื่อนที่จากกันมานาน ข้าพเจ้าจะต้องพูดเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้า ที่เกินความจริงหรือเกินความสามารถ ไว้ก่อน เพื่อที่เพื่อนจะได้ไม่ดูถูก								

7. แบบทดสอบด้านสมรรถภาพในการทำงาน

ข้อ	ข้อความ	จริงที่สุด		ค่อนข้างจริง		ไม่ค่อยจริง		ไม่จริงเลย	
		ก	ข	ก	ข	ก	ข	ก	ข
1	สำหรับข้าพเจ้าการทำงานให้เสร็จก็เพียงพอแล้วไม่ควรเสียเวลาทบทวน								
2	เมื่อมีเวลาว่างในช่วงปิดเทอม หรือวันเสาร์ - อาทิตย์ ข้าพเจ้ามักจะหางานพิเศษทำ								

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวัน และเวลาในการสอบ
2. เตรียมแบบทดสอบให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่สอบในแต่ละครั้ง ผู้วิจัย

ดำเนินการสอบด้วยตนเอง

3. อธิบายให้นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเข้าใจวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ที่จะได้รับ

จากการทำแบบทดสอบ

4. อธิบายให้นักเรียนที่เข้าสอบทุกคนเข้าใจวิธีทำแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตเสียก่อน ที่จะให้ทุกคนเริ่มทำ

5. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียน โดยดำเนินการดังนี้

5.1 นำแบบทดสอบไปสอบครั้งที่ 1 กับนักเรียน จำนวน 170 คน แล้วนำมา

หาค่าอำนาจจำแนก และคัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป

5.2 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกแล้วจากการสอบครั้งที่ 1 ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 1,509 คน เพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต

5.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบจำแนกตามเพศ และตามระดับชั้น

5.4 หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนจากแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ข้อความเป็นรายข้อ (Item Analysis) เพื่อตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบโดยใช้ t - test (Edwards. 1957 : 152 - 153) ดังนี้

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มสูง

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนในกลุ่มต่ำ

n_1 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มสูง

n_2 แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มต่ำ

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 170 - 171)

$$\alpha = \frac{n}{n - 1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

n แทน จำนวนข้อของแบบทดสอบ

S_i^2 แทน ความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

4. วิเคราะห์หาจำนวนองค์ประกอบคุณลักษณะของสุภาพจิต โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for Social Science Personal Computer Plus) สกัดองค์ประกอบด้วยเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component Analysis : PC) และใช้การหมุนแกนแบบออร์ทogonal (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method)

5. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุภาพจิต ตามตัวแปรเพศโดยอาศัยการแจกแจงของที (t - test) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 84)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left[\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right]}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบใน t - distribution

$\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

6. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุภาพจิต ตามตัวแปรระดับชั้นโดยวิเคราะห์

ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) (ล้วน สายยศ และ
อังคณา สายยศ. 2536 : 97)

Source of Variation	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	SS_b	$p - 1$	MS_b	$\frac{MS_b}{MS_w}$
ระหว่างกลุ่ม	SS_w	$N - p$	MS_w	
รวม	SS_T	$N - 1$		

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบใน F - distribution

SS_b แทน ผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม

SS_w แทน ผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

SS_T แทน ผลรวมกำลังสองทั้งหมด

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

p แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

7. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe' test
(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 119)

$$S = \sqrt{(K - 1) F(\alpha, df_1, df_2)} \sqrt{MS_E \left[\sum_{j=1}^k \frac{(c_j)^2}{n_j} \right]}$$

เมื่อ S แทน ค่าวิกฤตของ Scheffe'

K แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาเปรียบเทียบ

$F(\alpha, df_1, df_2)$ แทน เปิดค่า F จากตารางที่ α มีค่า .05, df_1 คือ df_b ,
 df_2 คือ df_w

MS_E แทน ค่าความคลาดเคลื่อนของความแปรปรวนในตารางวิเคราะห์
ความแปรปรวน

c_j แทน สัมประสิทธิ์ Contrast ซึ่งจะมีค่าเป็น 1, -1, 1, -1.....

n_j แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่าง
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - Distribution
PC	แทน	วิธีการสกัดองค์ประกอบด้วยเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component Analysis)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - Distribution
SS	แทน	ผลรวมของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ขั้นของความอิสระ (degrees of freedom)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้
2. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนเมื่อจำแนกตามเพศ

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนเมื่อจำแนกตามระดับชั้น
5. หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ เป็นรายตัวแปร (ข้อความ) แต่ละตัวหาค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรแต่ละตัวจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแต่ละตัว

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.
1	5.58648	2.32247	15	6.46786	2.08469
2	3.32140	2.02162	16	6.58052	1.90097
3	4.67992	2.40859	17	6.54738	1.87364
4	5.76607	1.76174	18	5.39894	2.28967
5	6.20543	2.18815	19	3.97018	2.51806
6	4.52750	2.57051	20	5.70577	2.03148
7	6.19218	1.80338	21	6.32936	1.88835
8	6.90325	1.48241	22	4.86282	2.26796
9	3.96289	2.30095	23	5.11266	2.22042
10	5.04307	2.02835	24	5.94698	2.33042
11	5.38105	2.23457	25	6.82240	1.83547
12	5.85421	2.01255	26	6.56859	1.89550
13	4.84228	2.50470	27	7.22001	1.47547
14	6.09476	2.41698	28	5.62956	2.29026

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.
29	5.55600	2.09054	40	7.07356	1.76558
30	6.81047	1.94653	41	6.06428	1.83373
31	6.43738	2.03701	42	3.50364	1.98389
32	7.13718	1.55846	43	6.20543	2.04043
33	5.97681	2.15022	44	6.34394	1.83224
34	5.78065	2.10286	45	5.54805	2.31816
35	4.92909	2.46748	46	6.24785	2.09067
36	7.11266	1.65026	47	6.78926	1.78985
37	6.66733	2.05962	48	5.34924	2.33543
38	5.05103	2.53870	49	5.66998	2.21666
39	5.73757	2.32249	50	4.90855	2.33009

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าจากตัวแปรคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีทั้ง 50 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ย
 อยู่ระหว่าง 3.32140 ถึง 7.22001 คะแนน มีค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.47547
 ถึง 2.57051

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยได้คำนวณค่าความร่วมกัน (Communality) จำนวนองค์ประกอบ (Factor) ค่าไอเกน (Eigen Values) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance) ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม (Cumulative Percentage of Variance) และค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของแบบทดสอบ โดยใช้หน่วยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) และสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principal Component Analysis) และเพื่อให้การแปลความหมายของตัวแปรชัดเจนยิ่งขึ้น จึงทำการหมุนแกนแบบอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method) และตั้งชื่อองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม โดยใช้หน่วยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) และสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ PC (Principal Component Analysis)

ตาราง 4 จำนวนองค์ประกอบ ค่าร่วมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมในแต่ละองค์ประกอบ

ตัวแปร	องค์ประกอบ	ค่าร่วมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของความแปรปรวน	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	1	.38690	6.94137	13.9	13.9
2	2	.28792	2.40279	4.8	18.7
3	3	.38209	1.91979	3.8	22.5
4	4	.36066	1.46733	2.9	25.5
5	5	.41521	1.34869	2.7	28.2
6	6	.39162	1.25259	2.5	30.7

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ	ค่าร่วมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม
7	7	.44580	1.17967	2.4	33.0
8	8	.32594	1.16241	2.3	35.3
9	9	.37845	1.08555	2.2	37.5
10	10	.21819	1.08013	2.2	39.7
11	11	.35319	1.04920	2.1	41.8
12	12	.36029	1.03457	2.1	43.8
13	13	.37631	1.00094	2.0	45.9
14	14	.25808	.97742	2.0	47.8
15	15	.32004	.95987	1.9	49.7
16	16	.43083	.93424	1.9	51.6
17	17	.47923	.92542	1.9	53.4
18	18	.44316	.90554	1.8	55.3
19	19	.40110	.89328	1.8	57.0
20	20	.32768	.87695	1.8	58.8
21	21	.39095	.87308	1.7	60.5
22	22	.36606	.86564	1.7	62.3
23	23	.33383	.84643	1.7	64.0
24	24	.33172	.82798	1.7	65.6
25	25	.36912	.81524	1.6	67.3
26	26	.30711	.79743	1.6	68.8

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ	ค่าร่วมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม
27	27	.38663	.78368	1.6	70.4
28	28	.29355	.77788	1.6	72.0
29	29	.33676	.77389	1.5	73.5
30	30	.37091	.76103	1.5	75.0
31	31	.27951	.74877	1.5	76.5
32	32	.29976	.72727	1.5	78.0
33	33	.41603	.71780	1.4	79.4
34	34	.31629	.70493	1.4	80.8
35	35	.35611	.69229	1.4	82.2
36	36	.20113	.68859	1.4	83.6
37	37	.34071	.67216	1.3	84.9
38	38	.29454	.66136	1.3	86.3
39	39	.32970	.65772	1.3	87.6
40	40	.21994	.62438	1.2	88.8
41	41	.46046	.60810	1.2	90.0
42	42	.35842	.60598	1.2	91.3
43	43	.41595	.59426	1.2	92.4
44	44	.41567	.59191	1.2	93.6
45	45	.32988	.56913	1.1	94.8
46	46	.29200	.56034	1.1	95.9

ตาราง 4 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ	ค่าร่วมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม
47	47	.33153	.53876	1.1	97.0
48	48	.39654	.52427	1.0	98.0
49	49	.43004	.50777	1.0	99.0
50	50	.36111	.48418	1.0	100.0

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า ค่าความร่วมกันคือผลรวมกำลังสองของน้ำหนักตัวแปรบนองค์ประกอบทั้งหมด ในแต่ละตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง .20113 ถึง .47923 และเมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Values) ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่งมีเพียง 13 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาทั้ง 13 องค์ประกอบปรากฏว่า ความแปรปรวนสะสมทั้ง 13 องค์ประกอบเท่ากับ 45.9 % ของความแปรปรวนทั้งหมด และในองค์ประกอบที่ 9 ถึง องค์ประกอบที่ 13 พบว่า ค่าไอเกน (Eigen Values) มีค่าใกล้เคียงกันมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าร้อยละของความแปรปรวนในองค์ประกอบที่ 9 ถึง 13 ก็มีค่าน้อยเช่นกัน

จากการพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Values) และค่าร้อยละของความแปรปรวนขององค์ประกอบ จึงสกัดเพียง 8 องค์ประกอบ ดังตาราง 5

ตาราง 5 จำนวนองค์ประกอบ ค่ารวมกัน ค่าไอเกน ค่าร้อยละของความแปรปรวน และ
ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม 8 องค์ประกอบ

ตัวแปร	องค์ประกอบ	ค่ารวมกัน	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม
1	1	.38690	6.94137	13.9	13.9
2	2	.28792	2.40279	4.8	18.7
3	3	.38209	1.91979	3.8	22.5
4	4	.36066	1.46733	2.9	25.5
5	5	.41521	1.34869	2.7	28.2
6	6	.39162	1.25259	2.5	30.7
7	7	.44580	1.17967	2.4	33.0
8	8	.32594	1.16241	2.3	35.3

จากตาราง 5 เมื่อพิจารณาค่าไอเกน (Eigen Values) ซึ่งเป็นผลรวมกำลังสองของสัมประสิทธิ์ขององค์ประกอบในแต่ละองค์ประกอบที่มีค่ามากกว่าหนึ่ง มี 8 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาทั้ง 8 องค์ประกอบ ปรากฏว่า ความแปรปรวนสะสมทั้ง 8 องค์ประกอบเท่ากับ 35.3 % ของความแปรปรวนทั้งหมด

2.2 การหมุนแกนภายหลังจากการสกัดองค์ประกอบ เพื่อให้ตัวแปรสัมพันธ์กับองค์ประกอบในลักษณะที่ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการหมุนแกนแบบอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) โดยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method) แล้วปรากฏว่า ได้น้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

ตาราง 6 น้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรที่หมุนแกนแบบอโรทอนอล

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	.33683*	.01103	.00844	-.10000	.15800	.11801	.44749*	.15527
2	.05720	-.12063	.31176*	-.02916	.25619	-.07718	.10416	.29935
3	.11186	-.08085	.01160	.12286	.53854*	.00315	.23399	.05502
4	-.07491	-.03545	.22618	.41505*	.18995	.27655	-.04039	-.12716
5	.58863*	.03641	.19780	-.05966	.09129	-.02040	.05745	.11253
6	-.03674	.03909	.00828	-.24516	.47584*	.24900	.01414	-.19985
7	.12409	.00364	-.01291	.61930*	.17501	-.02100	-.03979	.11844
8	-.00170	.11677	-.00252	.54845*	-.01529	.08892	.03237	.04813
9	.24974	-.01198	.11927	.13205	.50915*	-.09384	.04145	.12047
10	.32946*	.20172	-.06962	-.02544	.23187	.02458	-.09407	-.01580
11	.17799	.20931	.17073	.08272	.48356*	.01190	.00812	.08761
12	-.05008	.05762	-.05474	.31371*	.05630	.11411	.16946	.45623*
13	.17121	.10776	.17343	.30109*	.38743*	-.00781	.24656	-.06080
14	.07428	.46440*	-.02905	-.04228	.16576	.03384	.05412	-.05212
15	.36584*	.34815*	.08689	-.00647	.18703	.09026	-.10710	.05303

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัว แปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
16	.54832*	.23289	.02609	.17180	.13244	.12193	.10105	-.05591
17	.61860*	.13861	.21893	.04916	.09266	.09795	.04956	.07979
18	-.01187	.25002	.41496*	-.13884	.11580	-.04089	.00645	.41704*
19	.15420	.08633	.53774*	.11069	.14515	-.13080	.05960	.16350
20	.13071	-.04250	-.05062	.27286	-.05182	.05835	-.00018	.47506*
21	.21224	.45940*	-.01454	.09096	.20842	-.11990	-.24813	.08362
22	.04168	.27440	.26502	.10022	.45077*	-.07175	-.00050	-.02005
23	.21704	.14902	.20269	.22785	.34484*	-.02674	.22753	.01120
24	.30296*	.34641*	.01800	.17537	.26545	-.00886	.13501	.00957
25	.17738	.52609*	.16590	.06814	.01466	.15355	.07007	-.00418
26	.09412	.07197	.06814	.43307*	-.03030	.29431	.04408	.10678
27	.03297	.49966*	.15536	.13387	-.07511	.16845	.16801	-.17770
28	.12313	.25817	.31780*	.02181	.05206	.27268	-.14095	-.11546
29	.47929*	.04363	.25700	.12349	.08903	.05941	.06908	-.08723
30	-.02606	.45282*	.08117	-.10563	-.00077	.17822	.31671*	.12400
31	.12393	.23982	.32684*	.03601	.20669	.16026	.11238	.13222
32	-.00503	.24146	-.07257	.12236	.00778	.46337*	.07952	.00988
33	.46275*	.21543	.10046	.13202	.14433	.04550	.32300*	-.02706
34	.42791*	.11049	.19060	.10704	.06173	.08719	.24755	-.02213

ตาราง 6 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
35	.17600	.00717	.55053*	-.08596	.03493	.06320	.01555	-.09565
36	.13905	.22369	-.07132	.12683	-.10423	.28173	-.03693	.13779
37	.09421	.47084*	.03418	-.06402	.02291	.11858	.18461	.23709
38	.13510	.05033	.43323*	.14733	.04645	.03372	.20978	.13061
39	.02795	.10430	.40199*	-.03863	.18011	.26547	.21653	-.07180
40	.04526	-.00014	-.06938	.03166	-.00412	.33430*	-.00565	.31665*
41	.13500	-.05890	.03947	.62385*	.10665	.16673	.05889	.07334
42	.01958	-.07089	.50377*	.07166	.13055	-.26013	-.08822	-.04093
43	.45565*	-.02750	.03166	.11097	-.03432	.37436*	-.02611	.22861
44	-.11601	.10670	.08609	.00507	.10997	.51670*	-.05002	.31909*
45	.26208	.39193*	.05441	.17310	-.11432	-.19100	.14562	-.06247
46	.14659	-.05167	-.00923	.16293	-.00002	.46767*	.08171	-.12573
47	.16892	.06209	-.00849	.12753	-.04363	.52960*	.01196	.01680
48	.01981	.14977	.06847	.10370	.14946	-.09664	.57147*	-.00386
49	.28800	.24521	.13655	.03728	.08038	.13170	.48779*	.07468
50	.17331	.08693	.51850*	.06590	-.05751	-.01198	.16149	-.14421

หมายเหตุ * นัยนัยของตัวแปรที่มากกว่า .30

จากตาราง 6 แสดงว่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ขององค์ประกอบ หลังจากการหมุนแกนแบบออร์โธกอนอล (Orthogonal Rotation) วิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method) และพิจารณาว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) โดยพิจารณาเลือก น้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป (ไม่ว่าจะมีเครื่องหมาย + หรือ - ก็ตาม) เลือกทีละแถว (รายตัวแปรหรือข้อ) ก่อน จากนั้นพิจารณารายคอลัมน์ (องค์ประกอบ) ตัวแปรใดอยู่บน องค์ประกอบหลายองค์ประกอบจะเลือกน้ำหนักสูงสุดบนองค์ประกอบนั้น และเกณฑ์ในการพิจารณา องค์ประกอบ หากตัวแปรใดมีน้ำหนักใกล้เคียงกันหลายค่าบนองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ ถือว่าเป็นตัวแปรซับซ้อนตัดทิ้งไป

จากการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนัก ไม่ถึง .3 มี 1 ตัวแปร (ข้อ) คือ ตัวแปรที่ 36 และมีตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ใกล้เคียงกันหลายค่า บนองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ มี 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 15, 18, 24, 40 ที่ตัดทิ้ง นอกนั้นถูกจัดอยู่ในองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบ 1 มี 8 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 5, 10, 16, 17, 29, 33, 34, 43 องค์ประกอบ 2 มี 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 14, 21, 25, 27, 30, 37, 45 องค์ประกอบ 3 มี 9 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 2, 19, 28, 31, 35, 38, 39, 42, 50 องค์ประกอบ 4 มี 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 4, 7, 8, 26, 41 องค์ประกอบ 5 มี 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 3, 6, 9, 11, 13, 22, 23 องค์ประกอบ 6 มี 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 32, 44, 46, 47 องค์ประกอบ 7 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 1, 48, 49 องค์ประกอบ 8 มี 2 ตัว คือ ตัวแปรที่ 12, 20 แต่เกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนด จำนวนองค์ประกอบต้องมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป (อุทุมพร ทองอุไทย. 2532 ; อ้างอิงมาจาก Comrey. 1973) ดังนั้นจึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 7 องค์ประกอบ คือ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7 ดังข้อ 2.3

2.3 ตั้งชื่อองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบตามที่วิเคราะห์ได้ชัดเจน

7 องค์ประกอบ ดังตาราง 7 - 13

ตาราง 7 องค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
5	ข้าพเจ้ารู้สึกอิจฉา เมื่อเห็นเพื่อนสนิทของข้าพเจ้าได้เกรดดีกว่า เกือบทุกวิชา	.58863
10	สภาพของคนอายุน้อยไม่น่าเชื่อถือ	.32946
16	ถ้ามีโอกาสเอาเปรียบบุคคลอื่นก็ควรทำ	.54832
17	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจเมื่อเห็นเพื่อนบางคนได้ดีกว่า	.61860
29	ใครที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะโต้แย้งทันที	.47929
33	แม้ข้าพเจ้าจะเป็นคนผิด แต่ข้าพเจ้าก็จะพยายามปฏิเสธโดยหาเหตุ ต่าง ๆ มาอ้าง	.46275
34	ถ้าเพื่อนตำหนิว่ารายงานของข้าพเจ้าไม่ดี ข้าพเจ้าจะกล่าว ย้อนกลับไปด้วยถ้อยคำที่รุนแรง	.42791
43	แม้ว่าคนที่ข้าพเจ้ารู้จักประสบความสำเร็จ ข้าพเจ้าก็ไม่เคยคิดอิจฉา	.45565
ค่าไอเกนเท่ากับ 6.94137		

จากตาราง 7 องค์ประกอบ 1 ประกอบด้วยข้อความที่ 5, 10, 16, 17, 29, 33, 34, 43 รวม 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .32946 ถึง .61860 ค่าไอเกนเท่ากับ 6.94137 ซึ่งเป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะมีมนุษยสัมพันธ์ดี มองเห็นว่าเพื่อนมนุษย์มีคุณค่า ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า สัมพันธภาพ

ตาราง 8 องค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
14	ถ้าทำผิดแล้วถูกลงโทษ คนเก่งเท่านั้นที่ยอมรับผิด	.46440
21	คนที่มีฐานะยากจนมักเป็นคนใจแคบ	.45940
25	คนที่เป็นคู่แข่งกับข้าพเจ้าตั้งแต่วัยเด็ก จะเป็นคู่แข่งกับข้าพเจ้าไปตลอดชีวิตในทุกระื่อง	.52609
27	การที่ข้าพเจ้าสอบได้คะแนนต่ำ เป็นเพราะครูสอนไม่ดี	.49966
30	คนที่ทำงานเสร็จแล้วตรวจทาน เป็นคนที่ขาดความเชื่อมั่น	.45282
37	ข้าพเจ้าให้ความสนิทสนมเฉพาะกับเพื่อนที่มีฐานะดีกว่าหรือเท่าเทียมกัน	.47084
45	คนที่ประสบความสำเร็จต้องใช่วิธีการแข่งขันกับบุคคลอื่นอย่างมีเล่ห์เหลี่ยม	.39193
ค่าไอเกนเท่ากับ 2.40279		

จากตาราง 8 องค์ประกอบ 2 ประกอบด้วยข้อความที่ 14, 21, 25, 27, 30, 37, 45 รวม 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .39193 ถึง .52609 และค่าไอเกนเท่ากับ 2.40279 ซึ่งเป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะมีความไว้วางใจ ไม่ซีระวาง เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า มองโลกในแง่ดี

ตาราง 9 องค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
2	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเมื่อต้องออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน	.31176
19	ข้าพเจ้าจะทำข้อสอบไม่ได้ ถ้าครูมายืนข้าง ๆ ขณะที่กำลังทำข้อสอบ	.53774
28	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาไม่มีใครเลยที่ข้าพเจ้าไว้วางใจที่จะปรึกษาได้	.31780
31	ถ้ามีครูนั่งอยู่ที่โต๊ะ ข้าพเจ้าจะไม่กล้าเข้าไปส่งงาน	.32684
35	ข้าพเจ้ามักจะหงุดหงิดและฉุนเฉียวแม้มีสาเหตุเพียงเล็กน้อย	.55053
38	ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะต้องเป็นคนนำเพื่อนร้องเพลงชาติ หน้าเสาธง	.43323
39	เมื่อนึกถึงอนาคต ข้าพเจ้ารู้สึกไม่มีความหวังอะไรเลย	.40199
42	การทำงานใด ๆ ก็ตาม ข้าพเจ้ามักจะกลัวว่าผลที่ออกมาจะไม่ดี เท่าที่ควร	.50377
50	เมื่อมีเรื่องผิดพลาดเกิดขึ้นกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะอารมณ์เสียทั้งวัน	.51850
ค่าไอเกนเท่ากับ 1.91979		

จากตาราง 9 องค์ประกอบ 3 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 2, 19, 28, 31, 35, 38, 39, 42, 50 รวม 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .31176 ถึง .55053 และค่าไอเกนเท่ากับ 1.91979 ซึ่งเป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะกระทำกิจกรรมด้วยความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกเรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง

ตาราง 10 องค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
4	สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	.41505
7	แม้ว่างานจะยากข้าพเจ้าก็ยังคงทำต่อไปจนสำเร็จ	.61930
8	การช่วยเหลือผู้อื่นทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข	.54845
26	ถ้าผลงานกลุ่มของข้าพเจ้าผิดพลาด ข้าพเจ้าก็จะไม่โทษเพื่อน ๆ แต่จะปรับปรุงแก้ไขใหม่	.43307
41	ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยพ่อแม่ ครู และเพื่อนร่วมงาน	.62385
ค่าไอเกนเท่ากับ 1.46733		

จากตาราง 10 องค์ประกอบ 4 ประกอบด้วยข้อความที่ 4, 7, 8, 26, 41 รวม 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .41505 ถึง .62385 ค่าไอเกนเท่ากับ 1.46733 ซึ่งเป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะที่เห็นว่าชีวิตของตนมีคุณค่า ไม่ท้อแท้หรือหมดหวังในชีวิต เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า เจตคติต่อตนเอง

ตาราง 11 องค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
3	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ามักจะทำการบ้านตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียน	.53854
6	"อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด" ข้าพเจ้าจึงไม่ยากคิดถึงอนาคตของตนเอง	.47584
9	ในการทำงานใด ๆ ข้าพเจ้าจะคอยดูผลงานของเพื่อนก่อน แล้วจึงค่อยลงมือทำ เพราะกลัวทำผิด	.50915
11	ข้าพเจ้าจะไม่กล้าลงมือทำงานถ้าหากว่าไม่มีคนคอยบอก	.48356
13	เมื่อครูมอบหมายงานให้โดยใช้เวลาทบทวนหนึ่งสัปดาห์ ข้าพเจ้ามักจะ เก็บไว้ทำในคืนก่อนวันส่ง	.38743
22	ข้าพเจ้าจะทำงานใด ๆ สำเร็จได้ ต้องมีคนคอยเตือน	.45077
23	สำหรับข้าพเจ้า การทำงานให้เสร็จก็เพียงพอแล้วไม่ควรเสียเวลา ทบทวน	.34484
ค่าไอเกนเท่ากับ 1.34869		

จากตาราง 11 องค์ประกอบ 5 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 3, 6, 9, 11, 13, 22, 23 รวม 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .34484 ถึง .53854 และค่าไอเกนเท่ากับ 1.34869 ซึ่งเป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบ เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า สมรรถภาพในการทำงาน

ตาราง 12 องค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
32	เพื่อการดำเนินชีวิตที่ราบรื่นควรวางแผนชีวิตของตนให้ดี	.46337
44	ข้าพเจ้าสามารถหาวิธีคลายเครียดให้กับตนเองได้	.51670
46	ถ้าเราจริงใจต่อใคร เขาก็จริงใจต่อเรา	.46767
47	คนที่ดูต่ำกว่ากล่าวข้าพเจ้าเป็นเพราะเขารักและเป็นห่วง	.52960
ค่าไอเกนเท่ากับ 1.25259		

จากตาราง 12 องค์ประกอบ 6 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 32, 44, 46, 47 รวม 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .46337 ถึง .52960 ค่าไอเกนเท่ากับ 1.25259 ซึ่งเป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะรู้จักเหตุ รู้จักผล มีความยับยั้งชั่งใจ โดยไม่ผูกพันกับอารมณ์ เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า ความมีเหตุผล

ตาราง 13 องค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง)

ตัวแปร (ข้อ)	ข้อความ	น้ำหนัก องค์ประกอบ
1	เมื่อได้พบปะกับเพื่อนที่จากกันมานาน ข้าพเจ้าจะพูดเรื่องที่เกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าที่เกินความจริงหรือเกินความสามารถไว้ก่อนเพื่อที่เพื่อนจะได้ไม่ตลก	.44749
48	บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าส่งการบ้านรถยนต์มาไม่เรียบร้อย	.57147
49	สำหรับข้าพเจ้าแล้วเป็นการยากที่จะยอมรับความจริงเมื่อทำผิด	.48739
ค่าไอเกนเท่ากับ 1.17967		

จากตาราง 13 องค์ประกอบ 7 ประกอบด้วยข้อคำถามที่ 1, 48, 49 รวม 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง .44749 ถึง .57147 และค่าไอเกนเท่ากับ 1.17967 ซึ่งเป็นการแสดงออกของบุคคลในลักษณะที่พร้อมที่จะยอมรับสภาพความเป็นจริงในสิ่งที่ได้ทำผิดพลาด เรียกชื่อองค์ประกอบนี้ว่า กล้าเผชิญความจริง

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบ เมื่อจำแนกตามเพศ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบโดยแยกเป็นองค์ประกอบ ผลดังตาราง 14 - 20

3.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ)

ตาราง 14 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ)

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	739	5.8082	1.166	-5.85**
หญิง	770	6.1584	1.159	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 14 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงได้ว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันจริง โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านสัมพันธภาพสูงกว่านักเรียนชาย

3.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี)

ตาราง 15 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี)

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	739	6.2824	1.106	-7.85**
หญิง	770	6.7067	0.987	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงได้ว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันจริง โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านมองโลกในแง่ดีสูงกว่านักเรียนชาย

3.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)

ตาราง 16 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	739	4.8363	1.119	.14
หญิง	770	4.8280	1.162	

จากตาราง 16 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงได้ว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ไม่แตกต่างกัน

3.4 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง)

ตาราง 17 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง)

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	739	6.2281	1.109	-2.50*
หญิง	770	6.3668	1.046	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงได้ว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันจริง โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านเจตคติต่อตนเองสูงกว่านักเรียนชาย

3.5 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)

ตาราง 18 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	739	4.5863	1.273	-5.32**
หญิง	770	4.9404	1.311	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงได้ว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันจริง โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงานสูงกว่านักเรียนชาย

3.6 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)

ตาราง 19 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	739	6.5003	1.208	-4.38**
หญิง	770	6.7536	1.027	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงได้ว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันจริง โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผลสูงกว่านักเรียนชาย

3.7 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง)

ตาราง 20 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง
ในองค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง)

เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t
ชาย	739	5.0794	1.538	-11.45**
หญิง	770	5.9727	1.494	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า มีความแตกต่างกันในองค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งแสดงได้ว่า ค่าเฉลี่ยของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้แตกต่างกันจริง โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย พบว่า นักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านกล้าเผชิญความจริงสูงกว่านักเรียนชาย

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบ เมื่อจำแนกตามระดับชั้น
ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบโดยแยกเป็นองค์ประกอบ ผลปรากฏดังตาราง 21 - 31

ตาราง 21 ค่าสถิติพื้นฐานของคุณลักษณะของสุขภาพจิต ทั้ง 7 องค์ประกอบ ของนักเรียนที่เรียน
ระดับชั้นต่างกัน

องค์ประกอบ	มัธยมศึกษาปีที่ 1			มัธยมศึกษาปีที่ 2			มัธยมศึกษาปีที่ 3		
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.
1 (สัมพันธภาพ)	503	6.0070	1.1974	503	5.9655	1.1449	503	5.9883	1.1843
2 (มองโลกในแง่ดี)	503	6.4570	1.1908	503	6.4919	.9907	503	6.5479	1.0106
3 (ความเชื่อมั่น ในตนเอง)	503	4.9313	1.1847	503	4.6857	1.1109	503	4.8792	1.1122
4 (เจตคติต่อตนเอง)	503	6.3722	1.0745	503	6.2716	1.0787	503	6.2529	1.0834
5 (สมรรถภาพในการ ทำงาน)	503	4.8194	1.3336	503	4.5643	1.3078	503	4.9174	1.2464
6 (ความมีเหตุผล)	503	6.5631	1.1596	503	6.5537	1.1406	503	6.7719	1.0632
7 (กล้าเผชิญ ความจริง)	503	5.4811	1.6187	503	5.4659	1.6344	503	5.6587	1.4762

จากตาราง 21 พบว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิต ทั้ง 7 องค์ประกอบ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.5643 ถึง 6.7719 คะแนน และมีความ
เบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง .9907 ถึง 1.6344

4.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ)

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ)

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	.4347	.2173	.1572
ภายในกลุ่ม	1,506	2,081.8068	1.3823	
รวม	1,508	2,082.2415		

จากตาราง 22 พบว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ) ไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
ในองค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี)

ตาราง 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี)

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	2.1144	1.0572	.9272
ภายในกลุ่ม	1,506	1,717.1747	1.1402	
รวม	1,508	1,719.2890		

จากตาราง 23 พบว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในองค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี) ไม่แตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	16.8505	8.4252	6.5234*
ภายในกลุ่ม	1,506	1,945.0637	1.2915	
รวม	1,508	1,961.9142		

* $P < .05$

จากตาราง 24 พบว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อที่จะทราบว่าคุณลักษณะของสุขภาพจิต องค์ประกอบ 3 ระดับชั้นใดแตกต่างกันบ้าง จึงทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติตามวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงไว้ในตาราง 25

ตาราง 25 ทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง)

ระดับชั้น (ค่าเฉลี่ย)	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาปีที่ 2 4.6857	มัธยมศึกษาปีที่ 3 4.8792	มัธยมศึกษาปีที่ 1 4.9313
มัธยมศึกษาปีที่ 2	4.6857	–	.1935*	.2456*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4.8792		–	.0521
มัธยมศึกษาปีที่ 1	4.9313			–

* $P < .05$

จากตาราง 25 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันทีละคู่แล้ว พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

4.4 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
ในองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง)

ตาราง 26 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง)

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	4.1410	2.0705	1.7789
ภายในกลุ่ม	1,506	1,752.8671	1.1639	
รวม	1,508	1,757.0081		

จากตาราง 26 พบว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง) ไม่แตกต่างกัน

4.5 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)

ตาราง 27 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	33.4115	16.7057	9.9394*
ภายในกลุ่ม	1,506	2,531.2294	1.6808	
รวม	1,508	2,564.6408		

* $P < .05$

จากตาราง 27 พบว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อที่จะทราบว่าคุณลักษณะของสุขภาพจิต องค์ประกอบ 5 ระดับชั้นใดแตกต่างกันบ้าง จึงทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ตามวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงไว้ในตาราง 28

ตาราง 28 ทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
ในองค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน)

ระดับชั้น (ค่าเฉลี่ย)	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาปีที่ 2 4.5643	มัธยมศึกษาปีที่ 1 4.8194	มัธยมศึกษาปีที่ 3 4.9174
มัธยมศึกษาปีที่ 2	4.5643	-	.2551*	.3531*
มัธยมศึกษาปีที่ 1	4.8194		-	.0980
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4.9174			-

* $P < .05$

จากตาราง 28 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันที่ละคู่แล้ว พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงานแตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงานแตกต่างกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงานไม่แตกต่างกัน

4.6 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
ในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)

ตาราง 29 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	15.3033	7.6516	6.0789*
ภายในกลุ่ม	1,506	1,895.6185	1.2587	
รวม	1,508	1,910.9218		

* $P < .05$

จากตาราง 29 พบว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อที่จะทราบว่าคุณลักษณะของสุขภาพจิต องค์ประกอบ 5 ระดับชั้นใดแตกต่างกันบ้าง จึงทำการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ตามวิธีของเชฟเฟ่ ดังแสดงไว้ในตาราง 30

ตาราง 30 ทดสอบความแตกต่างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันในองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล)

ระดับชั้น (ค่าเฉลี่ย)	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาปีที่ 2 6.5537	มัธยมศึกษาปีที่ 1 6.5631	มัธยมศึกษาปีที่ 3 6.7719
มัธยมศึกษาปีที่ 2	6.5537	–	.0094	.2182*
มัธยมศึกษาปีที่ 1	6.5631		–	.2088*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	6.7719			–

* $P < .05$

จากตาราง 30 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันทีละคู่แล้ว พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผลไม่แตกต่างกัน

4.7 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน

ในองค์ประกอบ 7 (กล่าวเพิ่ญความจริง)

ตาราง 31 การวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ในองค์ประกอบ 7 (กล่าวเพิ่ญความจริง)

Source of Variation	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	11.5628	5.7814	2.3216
ภายในกลุ่ม	1,506	3,750.2584	2.4902	
รวม	1,508	3,761.8212		

จากตาราง 31 พบว่า คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน
คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ในองค์ประกอบ 7 (กล่าวเพิ่ญความจริง) ไม่แตกต่างกัน

5. ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient ; α) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.8611

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์หาองค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบเมื่อจำแนกตามเพศ
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบเมื่อจำแนกตามระดับชั้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำนวน 1,509 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งสร้างตามวิธีการประมาณค่าของลิเคิร์ท โดยคำถามแต่ละข้อ เขียนเป็นข้อความแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับคุณลักษณะของสุขภาพจิตและคำตอบกำหนดน้ำหนักความรู้สึกไว้ 8 ระดับ

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตตามวิธีการประมาณค่าของลิเคิร์ท กำหนดน้ำหนักความรู้สึกไว้ 8 ระดับ แล้วไปทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อนำผลมาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ และเปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนโดยจำแนกตามเพศและตามระดับชั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ
2. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิต
3. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตเมื่อจำแนกตามเพศ
4. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตเมื่อจำแนกตามระดับชั้น
5. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบ คุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรีทั้ง 50 ตัวแปร พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.32140 ถึง 7.22001 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 1.47547 ถึง 2.57051

2. วิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

2.1 ค่ารวมกันของตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง .20113 ถึง .47923 เมื่อพิจารณาค่าไอเกนที่มีค่ามากกว่า 1.00 จะมี 13 องค์ประกอบ ความแปรปรวนสะสมทั้ง 13 องค์ประกอบ เท่ากับ 45.9 % และในองค์ประกอบที่ 9 ถึง 13 พบว่า ค่าไอเกนมีค่าใกล้เคียงกันมาก และค่าร้อยละของความแปรปรวนมีค่าน้อย ไม่สามารถหมุนแกนภายหลังจากสกัดองค์ประกอบได้จึงสกัดใหม่อีกครั้ง โดยสกัดเพียง 8 องค์ประกอบ ได้ค่ารวมกันของแต่ละตัวแปรมีค่าอยู่ระหว่าง .28792 ถึง .44580 ความแปรปรวนสะสมทั้ง 8 องค์ประกอบ เท่ากับ 35.3 %

2.2 คำนวณหาค่าขององค์ประกอบหลังจากการหมุนแกนของ 8 องค์ประกอบ ตัวแปรที่มีน้ำหนักไม่ถึง .3 มี 1 ตัวแปร (ข้อ) คือ ตัวแปรที่ 36 และตัวแปรที่มีน้ำหนักขององค์ประกอบใกล้เคียงกันหลายค่า บนองค์ประกอบมากกว่า 1 องค์ประกอบ มี 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 15, 18, 24, 40 นอกนั้นจัดอยู่ในองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบ 1 มี 8 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 5, 10, 16, 17, 29, 33, 34, 43 องค์ประกอบ 2 มี 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 14, 21, 25, 27, 30, 37, 45 องค์ประกอบ 3 มี 9 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 2, 19, 28, 31, 35, 38,

39, 42, 50 องค์ประกอบ 4 มี 5 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 4, 7, 8, 26, 41 องค์ประกอบ 5 มี 7 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 3, 6, 9, 11, 13, 22, 23 องค์ประกอบ 6 มี 4 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 32, 44, 46, 47 องค์ประกอบที่ 7 มี 3 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 1, 48, 49 องค์ประกอบ 8 มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรที่ 12, 20 แต่เกณฑ์ขั้นต่ำในการกำหนดจำนวนองค์ประกอบต้องมีจำนวนตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ดังนั้น จึงมีจำนวนองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 7 องค์ประกอบ คือ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 7

2.3 ตั้งชื่อองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบที่ชัดเจนทั้ง 7 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบ 1 ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

- ข้าพเจ้ารู้สึกอิจฉา เมื่อเห็นเพื่อนสนิทของข้าพเจ้าได้เกรดดีกว่าเกือบทุกวิชา
 - คำพูดของคนอายุน้อยไม่น่าเชื่อถือ
 - ถ้ามีโรคสเอาเปรียบบุคคลอื่นก็ควรทำ
 - ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจเมื่อเห็นเพื่อนบางคนได้ดีกว่า
 - ใครที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะโต้แย้งทันที
 - แม้ข้าพเจ้าจะเป็นคนผิด แต่ข้าพเจ้าก็จะพยายามปฏิเสธโดยหาเหตุผลต่าง ๆ มาอ้าง
 - ถ้าเพื่อนตำหนิว่ารายงานของข้าพเจ้าไม่ดี ข้าพเจ้าจะกล่าวย้อนกลับไปด้วยถ้อยคำที่รุนแรง
 - แม้ว่าคนที่ข้าพเจ้ารู้จักประสบความสำเร็จ ข้าพเจ้าก็ไม่เคยคิดอิจฉา
- าให้ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า สัมพันธภาพ

องค์ประกอบ 2 ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

- ถ้าทำผิดแล้วถูกลงโทษ คนเก่งเท่านั้นที่ยอมรับผิดชอบ
- คนที่มีฐานะยากจนมักเป็นคนใจขี้เมย

- คนที่เป็นคู่แข่งกับข้าพเจ้าตั้งแต่วัยเด็ก จะเป็นคู่แข่งกับข้าพเจ้าไปตลอดชีวิตในทุกเรื่อง
 - การที่ข้าพเจ้าสอบได้คะแนนต่ำ เป็นเพราะครูสอนไม่ดี
 - คนที่ทำงานเสร็จแล้วตรวจทาน เป็นคนที่ขาดความเชื่อมั่น
 - ข้าพเจ้าให้ความสำคัญเฉพาะกับเพื่อนที่มีฐานะดีกว่าหรือเท่าเทียมกัน
 - คนที่ประสบความสำเร็จต้องใช้วิธีการแข่งขันกับบุคคลอื่นอย่างมีเล่ห์เหลี่ยม
- ข้าพเจ้าขอสรุปประกอบนี้ว่า มองโลกในแง่ดี

องค์ประกอบ 3 ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

- ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเมื่อต้องออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน
 - ข้าพเจ้าจะทำข้อสอบไม่ได้ ถ้าครูมายืนข้าง ๆ ขณะที่กำลังทำข้อสอบ
 - เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาไม่มีใคร เลยที่ข้าพเจ้าไว้วางใจที่จะปรึกษาได้
 - ถ้ามีครูนั่งอยู่ที่โต๊ะ ข้าพเจ้าจะไม่กล้าเข้าไปส่งงาน
 - ข้าพเจ้ามักจะหงุดหงิดและฉุนเฉียวแม้มีสาเหตุเพียงเล็กน้อย
 - ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่จะต้องเป็นคนนำเพื่อนร้องเพลงชาติหน้าเสาธง
 - เมื่อนึกถึงอนาคต ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่มีความหวังอะไรเลย
 - การทำงานใด ๆ ก็ตาม ข้าพเจ้ามักจะกลัวว่าผลที่ออกมาจะไม่ดีเท่าที่ควร
 - เมื่อมีเรื่องผิดพลาดเกิดขึ้นกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะอารมณ์เสียทั้งวัน
- ข้าพเจ้าขอสรุปประกอบนี้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง

องค์ประกอบ 4 ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

- สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
- แม้ว่าจะงานจะยากข้าพเจ้าก็ยังคงทำต่อไปจนสำเร็จ
- การช่วยเหลือผู้อื่นทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข

- ถ้าผลงานกลุ่มของข้าพเจ้าผิดพลาด ข้าพเจ้าก็จะไม่โทษเพื่อน ๆ แต่จะปรับปรุงแก้ไขใหม่

- ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยพ่อแม่ ครู และเพื่อนร่วมงาน

ให้ข้อสรุปประกอบนี้ว่า เจตคติต่อตนเอง

องค์ประกอบ 5 ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

- บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ามักจะทำการบ้านตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียน
- "อะไรจะเกิดก็ต้องเกิด" ข้าพเจ้าจึงไม่ยอกคิดถึงอนาคตของตนเอง
- ในการทำงานใด ๆ ข้าพเจ้าจะคอยดูผลงานของเพื่อนก่อนแล้ว จึงค่อยลงมือทำ เพราะกลัวทำผิด
- ข้าพเจ้าจะไม่กล่าวโทษงานถ้าหากว่าไม่มีคนคอยบอก
- เมื่อครูมอบหมายงานให้โดยใช้เวลาทำหนึ่งสัปดาห์ ข้าพเจ้ามักจะเก็บไว้ทำในคืนก่อนวันส่ง
- ข้าพเจ้าจะทำงานใด ๆ สำเร็จได้ ต้องมีคนคอยเตือน
- สำหรับข้าพเจ้า การทำงานให้เสร็จก็เพียงพอแล้วไม่ควรเสียเวลาทบทวน

ให้ข้อสรุปประกอบนี้ว่า สมรรถภาพในการทำงาน

องค์ประกอบ 6 ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

- เพื่อการดำเนินชีวิตที่ราบรื่นควรวางแผนชีวิตของตนเองให้ดี
- ข้าพเจ้าสามารถหาวิธีคลายเครียดให้กับตนเองได้
- ถ้าเราจริงจังต่อใคร เขาก็จริงจังต่อเรา
- คนที่ดูต่ำว่ากล่าวข้าพเจ้าเป็นเพราะเขารักและเป็นห่วง

ให้ข้อสรุปประกอบนี้ว่า ความมีเหตุผล

องค์ประกอบ 7 ประกอบด้วยข้อความ ดังนี้

- เมื่อได้พบปะกับเพื่อนที่จากกันไปนาน ข้าพเจ้าจะพูดเรื่องที่เกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าที่เกินความจริงหรือเกินความสามารถไว้ก่อน เพื่อที่เพื่อนจะได้ไม่ตลก
- บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าส่งการบ้านโดยทำไม่เรียบร้อย
- สำหรับข้าพเจ้าแล้วเป็นการยากที่จะยอมรับความจริงเมื่อทำผิด

าที่ชื่อองค์ประกอบนี้ว่า กล้าเผชิญความจริง

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบ เมื่อจำแนกตามเพศ

3.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านสัมพันธภาพ ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านสัมพันธภาพแตกต่างกันกับนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านสัมพันธภาพสูงกว่านักเรียนชาย

3.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านมองโลกในแง่ดี ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านมองโลกในแง่ดีแตกต่างกันกับนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านมองโลกในแง่ดีสูงกว่านักเรียนชาย

3.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่แตกต่างกัน

3.4 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านเจตคติต่อตนเอง ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านเจตคติต่อตนเองแตกต่างกันกับนักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านเจตคติต่อตนเองสูงกว่านักเรียนชาย

3.5 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงาน ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพ

ในการทำงานแตกต่างกันกับนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงานสูงกว่านักเรียนชาย

3.6 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผล ของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันกับนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผลสูงกว่านักเรียนชาย

3.7 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านกล้าเผชิญความจริงของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิง พบว่า นักเรียนชายมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านกล้าเผชิญความจริงแตกต่างกันกับนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตด้านกล้าเผชิญความจริงสูงกว่านักเรียนชาย

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตในแต่ละองค์ประกอบ เมื่อจำแนกตามระดับชั้น

4.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านสัมพันธภาพ ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านมองโลกแง่ดี ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

4.3 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

4.4 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านเจตคติต่อตนเอง ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

4.5 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงาน ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงานแตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงานแตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสุขภาพจิตด้านสมรรถภาพในการทำงานไม่แตกต่างกัน

4.6 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผล ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผลแตกต่างกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีสุขภาพจิตด้านความมีเหตุผลไม่แตกต่างกัน

4.7 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านกล้าเผชิญความจริง ของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน ทั้ง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คะแนนเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน

5. ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตเท่ากับ 0.8611

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า เมื่อทำการสกัดองค์ประกอบครั้งแรก จำนวนองค์ประกอบที่มีค่าไอเกนมากกว่า 1 มี 13 องค์ประกอบ ความแปรปรวนสะสมที่อธิบายองค์ประกอบ

เท่ากับ 45.9 % ของความแปรปรวนทั้งหมด หมายความว่า 45.9 % ของความแปรปรวนระหว่างตัวแปรทั้งหมด 50 ตัวแปร สามารถอธิบายได้ด้วยองค์ประกอบทั้ง 13 องค์ประกอบ แต่เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่ 9 ถึงองค์ประกอบที่ 13 ปรากฏว่าค่าไอเกนใกล้เคียงกันมาก และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเพิ่มในองค์ประกอบมีค่าต่ำ อาจจะเป็นเนื่องจากตัวแปรที่นำมาศึกษาไม่เป็นอิสระต่อกัน ทำให้ตัวแปรหนึ่ง ๆ มีน้ำหนักในหลายองค์ประกอบ จึงสกัดได้เพียง 8 องค์ประกอบ

2. ภายหลังจากการหมุนแกนแบบอโรทอนอล และคัดเลือกเฉพาะค่าน้ำหนักองค์ประกอบที่มีค่าตั้งแต่ .3 ขึ้นไป ปรากฏว่า มีองค์ประกอบที่ชัดเจนเพียง 7 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบมากกว่าหนึ่งองค์ประกอบ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยรวบรวมคุณลักษณะของสุขภาพจิตได้ทั้งสิ้น 7 คุณลักษณะ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบได้จำนวนองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบสัมพันธภาพ องค์ประกอบมองโลกในแง่ดี องค์ประกอบความเชื่อมั่นในตนเอง องค์ประกอบเจตคติต่อตนเอง องค์ประกอบสมรรถภาพในการทำงาน องค์ประกอบความมีเหตุผล และองค์ประกอบกล้าเผชิญความจริง

3. เหตุผลในการตั้งชื่อองค์ประกอบ

องค์ประกอบ 1 ให้ชื่อว่า "สัมพันธภาพ" เพราะว่า จำนวนตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการแสดงออกในลักษณะความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มองเห็นว่าเป็นมนุษย์มีคุณค่า รักใคร่ผู้อื่น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

องค์ประกอบ 2 ให้ชื่อว่า "มองโลกในแง่ดี" เพราะว่า จำนวนตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการแสดงออกในลักษณะมีความไว้วางใจ ไม่ซีริะแวง

องค์ประกอบ 3 ให้ชื่อว่า "ความเชื่อมั่นในตนเอง" เพราะว่า จำนวนตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการแสดงออกในลักษณะกระทำกิจกรรมด้วยความมั่นใจ กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก

องค์ประกอบ 4 ให้ชื่อว่า "เจตคติต่อตนเอง" เพราะว่า จำนวนตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการแสดงออกในลักษณะที่เห็นว่าชีวิตของตนเองมีคุณค่า ไม่ท้อแท้ หรือหมดหวังในชีวิต

องค์ประกอบ 5 ให้ชื่อว่า "สมรรถภาพในการทำงาน" เพราะว่า จำนวนตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการแสดงออกในลักษณะการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบ

องค์ประกอบ 6 ให้ชื่อว่า "ความมีเหตุผล" เพราะว่า จำนวนตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการแสดงในลักษณะรู้จักเหตุ รู้จักผล มีความยับยั้งชั่งใจโดยไม่ผูกพันกับอารมณ์

องค์ประกอบ 7 ให้ชื่อว่า "กล้าเผชิญความจริง" เพราะว่า จำนวนตัวแปรขององค์ประกอบนี้ ประกอบด้วยข้อความที่เป็นการแสดงออกในลักษณะพร้อมจะยอมรับสภาพความจริงในสิ่งที่ได้ทำผิดพลาด

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิต

4.1 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิต เมื่อจำแนกตามเพศ ปรากฏว่า ในองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ) องค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี) องค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน) องค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) องค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง) นักเรียนชายมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันกับนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และองค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง) นักเรียนชายมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันกับนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยคุณลักษณะของสุขภาพจิตสูงกว่านักเรียนชายทั้ง 6 องค์ประกอบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่าองค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิลวรรณ ศิริอังกุล (2535 : 110) ที่ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง พบว่า ในด้านความสามารถในการดำเนินชีวิต นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบควบคุมอารมณ์ และการแสดงออกของตนเองได้ มีความอดทนมากกว่านักเรียนชาย อาจเป็นเพราะว่าโดยธรรมชาติทางจิตใจของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงมีความแตกต่างกัน และเมื่อเกิดความตึงเครียด นักเรียนชายจะแสดงออกในรูปพฤติกรรมที่ก้าวร้าว เช่น เมื่อถูกทำร้าย ก็จะตอบโต้โดยการทำร้ายแก่บุคคลนั้น ส่วนนักเรียนหญิงสังคมไทยมีค่านิยมในการอบรมให้เป็นผู้มีมารยาทดี มีความประพฤติดี จึงเป็นผลให้นักเรียนหญิงมีคุณลักษณะของสุขภาพจิตทั้ง 6 องค์ประกอบ

สูงกว่านักเรียนชาย ส่วนองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง) นักเรียนหญิงมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกันกับนักเรียนชาย ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อ 2 ที่ว่าองค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงแตกต่างกัน แต่สอดคล้องกับ นัยนา มีศิริ (2529 : 95) ที่ศึกษาสุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า สังคมไทยที่ผ่านมาจะยอมรับเพศชายมากกว่าเพศหญิงและให้ความสำคัญเพศชายมากกว่าทำให้เด็กหญิงรู้สึกเป็นบดขยี้ขาดการเอาใจใส่ ดูแล จนมีปัญหาทางจิตใจมากกว่าเด็กชาย แต่ในปัจจุบันสภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไป จำนวนบุตรก็มีน้อยลง บิดามารดาจึงให้ความสำคัญแก่บุตรเท่า ๆ กัน ให้การเอาใจใส่ ดูแลอบรมสั่งสอนเท่าเทียมกัน จึงเป็นผลให้คุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน

4.2 เปรียบเทียบคุณลักษณะของสุขภาพจิต เมื่อจำแนกตามระดับชั้น ปรากฏว่า ในองค์ประกอบ 3 (ความเชื่อมั่นในตนเอง) องค์ประกอบ 5 (สมรรถภาพในการทำงาน) และองค์ประกอบ 6 (ความมีเหตุผล) นักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ละอองทิพย์ พลาณภาพ (2532 : 90) ที่ได้ศึกษาสุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน พบว่า นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีสุขภาพจิตต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่า เด็กที่มีอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน วุฒิภาวะแต่ละช่วงวัยต่างกันจะแสดงพฤติกรรมที่ต่างกัน จึงเป็นผลให้คุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านสมรรถภาพในการทำงาน และด้านความมีเหตุผล ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบ 1 (สัมพันธภาพ) องค์ประกอบ 2 (มองโลกในแง่ดี) องค์ประกอบ 4 (เจตคติต่อตนเอง) และองค์ประกอบ 7 (กล้าเผชิญความจริง) นักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกันมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อ 3 ที่ว่า องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนที่เรียนระดับชั้นต่างกัน แตกต่างกัน และขัดแย้งกับ ละอองทิพย์ พลาณภาพ (2532 : 90) อาจเป็นเพราะว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้ง 3 ระดับชั้น

อยู่ในช่วงวัยรุ่นที่จะต้องพยายามปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมเหมือน ๆ กัน จึงเป็นผลทำให้คุณลักษณะของสุขภาพจิตด้านสัมพันธภาพ ด้านมองโลกในแง่ดี ด้านเจตคติต่อตนเอง และด้านกล้าเผชิญความจริง ของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าองค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีองค์ประกอบอยู่ 7 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพ ด้านมองโลกในแง่ดี ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านเจตคติต่อตนเอง ด้านสมรรถภาพในการทำงาน ด้านความมีเหตุผล และด้านกล้าเผชิญความจริง ซึ่งน่าจะเชื่อได้ว่าองค์ประกอบเหล่านี้มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของคุณลักษณะของสุขภาพจิตแล้ว ดังนั้นจึงควรนำองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบ นี้ไปพัฒนาให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียน ซึ่งเป็นเยาวชนและอนาคตของชาติ เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี เพื่อเป็นกำลังในการพัฒนาประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลของการวิเคราะห์องค์ประกอบปรากฏว่าความแปรปรวนที่ใช้อธิบายองค์ประกอบทั้งหมดมีเพียง 45.9 % แสดงว่า ตัวแปรต้นมาสร้างยังไม่ครอบคลุมลักษณะของสุขภาพจิตทั้งหมด ดังนั้น ควรมีการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของสุขภาพจิตซ้ำอีกครั้งโดยการสร้างแบบทดสอบในลักษณะอื่น เช่น ใช้ข้อความ 2 - 3 ข้อ ให้เป็นตัวแปร 1 ตัว
2. ควรมีการสร้างแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิตตามองค์ประกอบที่วิเคราะห์ได้ และสร้างเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพัฒนาเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น
3. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะของสุขภาพจิตในลักษณะที่สัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ และกลุ่มบุคคลอื่น เช่น ประสิทธิภาพในการสอนของครู การอบรมเลี้ยงดู

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกรัตน์ สุชะตุงคะ. การวิเคราะห์สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตตรอกซึมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จังหวัดปราจีนบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.
- การแพทย์, กรม กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือสุขภาพจิตสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2529.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ, สำนักงาน สักกนายกรัฐมนตรื. แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535 - 2539 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ. สักกนายกรัฐมนตรื, 2535.
- จินทนา เลือดกรุงศรี. การวิเคราะห์องค์ประกอบความทันสมัยด้านจิตใจของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- จินตนา ทองย้อย. การสร้างแบบทดสอบวัดบุคลิกภาพของเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมาย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.
- จรุงศักดิ์ บุญฤทธิ์. การวิเคราะห์องค์ประกอบความสันโดษตามหลักพุทธศาสนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ชวนพิศ ทองทวี. เอกสารประกอบการเรียนวิชา 122 : จิตวิทยาการศึกษา. ขอนแก่น : วิทยาลัยครูมหาสารคาม, 2522.
- ชิรวัดณ์ นิเจนตร. สภาพเชิงจิต-สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

ณรงค์ศักดิ์ ตะละภักดิ์ และคนอื่น ๆ. การพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร, 2529.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และจรรยา สุวรรณทัต. "จิตวิทยากับการศึกษา," สังคมศาสตร์กับการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉนิก. จริยธรรมของเยาวชนไทย.

รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

दनัย ไชยรัชชา. "สุขภาพจิต," จันทร์เกษม. 205 : 12 - 15 ; พฤศจิกายน - ธันวาคม 2531.

ดำรงชัย บัวล้อมใบ. การศึกษาเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของชายรักร่วมเพศกับชายปกติ.

ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

ณอมศรี อินทนนท์. การศึกษาสุขภาพจิตและพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.

ทวีสิทธิ์ สิทธิกร. หลักและการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดอักษรบัณฑิต, 2531.

ธาริณี มิ่งวงศ์. การเปรียบเทียบสุขภาพจิตของวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศกับวัยรุ่นชายที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับเพศในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

น้อมฤดี จงพยุหะ. คู่มือการศึกษาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2516.

นัตดา นาสรีเจริญสุข. การวิเคราะห์องค์ประกอบความเป็นนักอ่านที่ดีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดฉะเชิงเทรา. ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.

- นัยนา มีศิริ. สุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- นิภา นิธยาน. การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาเพื่อการศึกษาและชีวิต. กรุงเทพฯ :
โอเคียนสตร์, 2530.
- นิลวรรณ ศิริอังกุล. สุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร.
ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2535. อัดสำเนา.
- บุญวดี สุขสุทธิพันธ์. การศึกษาผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พ.ศ.
2519 - 2520. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
อัดสำเนา.
- บุปผา มาลีวงศ์. "สุขภาพจิตของเด็ก," ศุภปริทัศน์. 3(2) : 12 - 18 ; กุมภาพันธ์
2521.
- ประชา ผ่องใส. การวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- ปราณี รามสูตร. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญกิจ, 2528.
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์. หลักและการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์, 2523.
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์
กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์, 2526.
_____. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์, 2530.
- พน แสงสิงแก้ว. สุขภาพจิตศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวง
สาธารณสุข, 2519.

ฝน แสงสิงแก้ว. "การใช้ยาผิด," เรื่องของสุขภาพจิต. สมาคมสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2521.

_____. เรื่องของสุขภาพจิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2521.

พิไลรัตน์ รุจิวิชัยกุล. การศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของผู้มารับบริการจากหมอ : ศึกษา
เฉพาะกรณีผู้มารับบริการจากหมอดูสมาคมโหราศาสตร์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523. อัดสำเนา.

เพ็ญแข ลีมศิลา. สุขภาพจิตและพัฒนาการของเด็ก. กรุงเทพฯ : กองสุขภาพจิต
กรมการแพทย์, 2528.

ไพฑูริย์ ชาวสวนศรีเจริญ. สุขภาพจิตของหญิงมีครรภ์ในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

พอง เกิดแก้ว. อนามัยส่วนบุคคลและอนามัยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรเดียนสโรตร์, 2525.

ระพีพันธ์ โพธิ์ศรี. สาเหตุการสอบตกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อัดสำเนา.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

ละอองทิพย์ พลาบุภาพ. สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม
ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.

วนิดา หัตถพันธ์. "สุขภาพจิตของเด็กกัมพูชาวัดสระแก้ว," จิตวิทยาคลินิค. 20(2) :
50 - 59 ; กรกฎาคม - ธันวาคม 2532.

วัชร ทรัพย์มี. "บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาสุขภาพจิตของมนุษย์," ครุศาสตร์.
12(1) : 29 - 34 ; กรกฎาคม - กันยายน 2526.

เวชยันต์ เสงสุวนิช. "การวิเคราะห์ผลงานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพกายสุขภาพจิตและโภชนาการ
ของเยาวชนไทย," ข่าวสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 35(379) :
15 - 17 ; มกราคม 2537.

ศิริพร เกษบุรมย์. ปัญหาและความต้องการบริการสุขภาพจิตชุมชนของประชาชนในชุมชนเมือง และชุมชนชนบทในกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

ส.วาสนา ประวาลพฤกษ์. คำบรรยายวิชา การวิเคราะห์องค์ประกอบ. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป.

สมนึก คูเมือง. การสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมพื้นฐานด้านประหยัดและออม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

สมพงษ์ รังสีพรหมกุล, น.พ. "คุณลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี," สุขภาพจิต. ขอนแก่น : โรงพยาบาลจิตเวช, 2525.

สมเกียรติ จิตนาวสาร. อิทธิพลของการเล่นที่มีต่อสุขภาพจิตของเด็กที่กระทำผิดกฎหมายบ้านมุกดา. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.

สารรัช คาร์ตัน. "สุขภาพจิตของผู้ป่วยในวัยเรียน," ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล, 2522.

สุจรีต สุวรรณชีพ "สุขภาพจิต," แนะแนว. 19(99) : 10 - 33 ; มิถุนายน - กรกฎาคม 2528.

สุดใจน มีริยะเกิด. สุขภาพจิต. พิษณุโลก : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพุทธชินราชพิษณุโลก, 2530.

สุดสวาสดี พุทธสุวรรณ. "การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคมกับสุขภาพจิตของคนไทย," วัฒนธรรมไทย. 29(10) : 6 - 9 ; ตุลาคม 2532 - มกราคม 2533.

สุภาพรณ โคตรจรัส. สุขภาพจิตในการดำรงชีวิต เล่ม 1. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2527.

สุรางค์ จันทน์เอม. สุขภาพจิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2527.

สุโท เจริญสุข. สุขภาพจิตในโรงเรียนและบึงกะศึกษา มนุษย์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ม.ป.ป.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ. สุขภาพจิตเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เกษตร, 2518.

หทัยทิพย์ วรรณสุภา. สุขภาพจิตของครูและแนวโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

อรัญ สุวรรณบุปผา. หลักอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 2518.

อจธรา ลักขณาวันต์. การวิเคราะห์องค์ประกอบของความสามัคคีในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. อัดสำเนา.

อัมพร รัตตะกุล. "สุขภาพจิตผู้รับบริการศูนย์สุขภาพจิต," วารสารสมาคมแพทย์. 2 : 144 - 155 ; มิถุนายน 2521.

อุทุมพร ทองอุไทย. วิธีวิเคราะห์ตัวประกอบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

Biber, B. "Intergration of Mental Health Principles in the School Setting," in G. Caplan (ed.) Prevention of Mental Health Disorders in Children. p.323 - 352. New York : Basic Books, 1961.

Edwards, Allen Louis. Techniques of Attitude Scale Coustruction. New York : Appleton - Century - Crofts, 1957.

Egbert, E. "Concept of Wellness," Journal of Psychiatric Nursing and Mental Health Service. 18 : 9 - 12 ; September, 1980.

English, Spurgeon O. and Gerald H.J. Peason. Emotional Problems of Living. New York : W.W. Norton Company, 1963.

Greenberg, Mark T., Judith M. Siegel and Cynthia J. Leitch.

"The Nature and Importance of Attachment Relationships to Parents and Peers During Adolescence," Journal of Youth and Adolescence. 5 : 373 - 386 ; October, 1983.

Jahoda, Marie. Race Relations and Mental Health. Paris : Unesco, 1960.

_____. "The Psychological Meaning of Various Criteria of Positive Mental Health," Social Psychology and Mental Health. New York : Holt Rinchart and Winston Inc., 1970.

Kaplan, H.I. and others. Comprehensive Textbook of Psychiatry III. Baltimore, William and Wilkins, 1980.

Kaplan Louis. Mental Health and Human Relations in Education. New York : Harper and Brother Publisher, 1959.

Kolb, Lowrence C. and Noyes. Modern Psychiatry. 7th ed. Philadelphia : W.B. Saunders Comp., 1968.

Laycock, S.R. "Promotion Mental Health in the School," Henry p. David (ed.) International Trends in Mental Health. p. 171 - 180. McGraw - Hill, Inc., 1966.

Mouly, George J. Psychology of Effective Teaching. New York : Holt Rinchart and Winston Inc., 1965.

Nikelly, Arthur G. Mental Health for Students : A Guide for Adjusting to College. Illinois : Thomas Publisher, 1966.

Obesteuffer, Delbert. School Mental Education. New York : Harper and Brothers, 1954.

การคำนวณ

ภาคผนวก ก

ค่าอำนาจจํานนกรายข้อของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุภาพจิต
เมตริกองค์ประกอบทวนแกนแบบออโรกอนอลของการสกัดองค์ประกอบ

ตาราง 32 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t) ของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต

ข้อความเก่า	ค่าเฉลี่ยกลุ่มสูง	ความแปรปรวนกลุ่มสูง	ค่าเฉลี่ยกลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนกลุ่มต่ำ	t	ข้อความใหม่
1	4.0000	5.8571	3.5814	4.4396	0.8555	ตัดทิ้ง
2	6.3721	3.2392	4.8372	4.8062	4.4606	1
3	4.0233	5.2137	2.5581	3.3477	3.2837	2
4	6.3256	2.7010	4.1860	7.2027	4.4584	3
5	4.1163	5.4385	4.1395	7.6944	-0.0420	ตัดทิ้ง
6	6.2558	3.7663	5.8605	5.1705	0.8671	ตัดทิ้ง
7	6.0930	3.0864	4.6047	3.5781	3.7803	4
8	6.6977	1.7398	4.7907	5.4075	4.6775	5
9	6.0000	2.5238	5.8372	3.0443	0.4525	ตัดทิ้ง
10	5.7442	4.4806	5.5258	4.7188	1.0560	ตัดทิ้ง
11	5.4884	3.1130	4.8372	4.4252	1.5553	ตัดทิ้ง
12	4.8140	6.0122	3.0000	3.0000	3.9623	6
13	6.6744	3.0343	4.6744	3.8439	5.0013	7
14	5.4186	5.1539	4.5814	6.0111	1.6427	ตัดทิ้ง
15	7.1860	2.2503	5.9535	2.8073	3.5933	8
16	4.9535	4.9025	3.2326	4.8018	3.6222	9
17	3.7442	5.1473	3.8140	4.2027	0.1497	ตัดทิ้ง
18	3.6047	4.2447	3.3721	4.4773	0.5164	ตัดทิ้ง
19	5.3023	4.2159	3.9535	4.3311	3.0311	10
20	5.4884	3.5891	3.6977	4.4540	4.1403	11

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อความเก่า	ค่าเฉลี่ยกลุ่มสูง	ความแปรปรวนกลุ่มสูง	ค่าเฉลี่ยกลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนกลุ่มต่ำ	t	ข้อความใหม่
21	4.5581	3.3477	4.7907	5.2647	-0.8534	ตัดทิ้ง
22	5.3023	4.5017	4.5116	4.9225	1.6889	ตัดทิ้ง
23	6.4186	3.4444	4.6744	5.9391	3.7542	12
24	5.7907	4.0266	3.2558	4.0044	5.8651	13
25	4.9767	5.7375	5.4419	4.9192	-0.9345	ตัดทิ้ง
26	3.8372	6.0443	4.0930	4.9911	0.5049	ตัดทิ้ง
27	6.5581	3.2049	4.5581	5.5858	4.4239	14
28	6.4419	2.3953	4.3488	5.6611	4.6365	15
29	3.0465	4.6645	2.5581	3.7763	1.1022	ตัดทิ้ง
30	5.3488	2.7087	4.6512	4.5183	1.7015	ตัดทิ้ง
31	4.5349	4.6833	3.7907	4.5980	1.6018	ตัดทิ้ง
32	6.9302	1.3522	3.9535	4.5216	8.0538	16
33	6.8837	1.4862	4.7209	4.6346	5.7323	17
34	5.8140	3.5836	3.5116	3.9701	5.4937	18
35	4.4186	5.6301	2.9767	4.4994	2.9705	19
36	4.5349	3.7785	4.5116	4.4463	0.0533	ตัดทิ้ง
37	5.5814	2.3920	5.0233	4.0709	1.4395	ตัดทิ้ง
38	6.5814	1.5349	5.0690	3.9712	4.2269	20
39	6.8140	1.6788	4.7472	5.1473	5.1878	21
40	5.7209	4.2536	3.8605	3.9801	4.2514	22

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อความเก่า	ค่าเฉลี่ยกลุ่มสูง	ความแปรปรวนกลุ่มสูง	ค่าเฉลี่ยกลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนกลุ่มต่ำ	t	ข้อความใหม่
41	5.5349	4.2547	3.6512	3.8040	4.3513	23
42	6.3721	3.1440	4.0000	5.0952	5.4194	24
43	6.2791	3.1584	4.2791	3.9203	4.9297	25
44	4.8837	4.2957	4.5814	4.8682	0.6549	ตัดทิ้ง
45	7.0698	2.3045	5.1163	4.4385	4.9330	26
46	6.7907	1.4551	4.4651	7.1118	5.2097	27
47	4.4186	5.0111	4.3953	5.0066	0.0483	ตัดทิ้ง
48	5.2791	4.5869	3.5349	2.8738	4.1878	28
49	5.3256	2.9867	3.4419	3.5858	4.8176	29
50	6.6047	3.2924	4.3256	5.0819	5.1645	30
51	6.3721	3.0011	5.9767	3.3566	1.0283	ตัดทิ้ง
52	6.0930	2.7054	4.3721	4.8583	4.1033	31
53	7.5116	1.7796	5.9535	3.6168	4.3977	32
54	6.4651	2.1118	3.9535	3.8073	6.7698	33
55	6.3256	1.9867	3.3721	2.4297	9.2153	34
56	6.3023	4.1683	5.9535	4.2835	0.7868	ตัดทิ้ง
57	4.8372	4.9491	3.3721	4.6678	3.0981	35
58	7.5581	1.3477	6.5814	2.5825	3.2309	36
59	5.9535	2.9978	5.2791	3.6822	1.7112	ตัดทิ้ง
60	6.8372	1.4252	4.7209	4.8726	5.5299	37

ตาราง 32 (ต่อ)

ข้อความเก่า	ค่าเฉลี่ยกลุ่มสูง	ความแปรปรวนกลุ่มสูง	ค่าเฉลี่ยกลุ่มต่ำ	ความแปรปรวนกลุ่มต่ำ	t	ข้อความใหม่
61	5.4186	4.3444	4.0233	4.6899	3.0439	38
62	7.3953	1.4352	7.4419	1.4906	-10.1304	ตัดทิ้ง
63	5.4884	4.6844	4.9302	4.0664	1.2374	ตัดทิ้ง
64	6.0698	2.9236	3.9302	4.4474	6.1641	39
65	7.2558	2.4330	4.9302	4.8760	5.6406	40
66	6.5116	2.9225	4.6512	5.5183	4.1987	41
67	3.6977	3.2159	2.6977	3.7874	2.4777	42
68	7.4186	1.0587	5.3488	3.3754	6.4460	43
69	6.3721	2.7632	6.3488	4.4707	0.0568	ตัดทิ้ง
70	6.6744	2.3200	4.9070	4.9435	4.3003	44
71	5.5116	5.5415	3.7674	4.5637	3.5978	45
72	7.0000	1.7143	5.2558	3.8140	4.8639	46
73	7.1860	1.8217	5.2558	4.2425	5.1405	47
74	5.4651	5.3499	3.4419	3.9192	4.3575	48
75	5.6512	4.9468	3.4884	3.8749	4.7754	49
76	4.7442	4.0997	3.6512	5.1373	2.3581	50

ตาราง 33 เมตริกองค์ประกอบหมุนแกนแบบอโรทอนอลของการสกัดองค์ประกอบ

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	.33683	.01103	.00844	-.10000	.15800	.11801	.44749	.15527
2	.05720	-.12063	.31176	-.02916	.25619	-.07718	.10416	.29935
3	.11186	-.08085	.01160	.12286	.53854	.00315	.23399	.05502
4	-.07491	-.03545	.22618	.41505	.18995	.27655	-.04039	-.12716
5	.58863	.03641	.19780	-.05966	.09129	-.02040	.05745	.11253
6	-.03674	.03909	.00828	-.24516	.47584	.24900	.01414	-.19985
7	.12409	.00364	-.01291	.61930	.17501	-.02100	-.03979	.11844
8	-.00170	.11677	-.00252	.54845	-.01529	.08892	.03237	.04813
9	.24974	-.01198	.11927	.13205	.50915	-.09384	.04145	.12047
10	.32946	.20172	-.06962	-.02544	.23187	.02458	-.09407	-.01580
11	.17799	.20931	.17073	.08272	.48356	.01190	.00812	.08761
12	-.05008	.05762	-.05474	.31371	.05630	.11411	.16946	.45623
13	.17121	.10776	.17343	.30109	.38743	-.00781	.24656	-.06080
14	.07428	.46440	-.02905	-.04228	.16576	.03384	.05412	-.05212
15	.36584	.34815	.08689	-.00647	.18703	.09026	-.10710	.05303
16	.54832	.23289	.02609	.17180	.13244	.12193	.10105	-.05591
17	.61860	.13861	.21893	.04916	.09266	.09795	.04956	.07979
18	-.01187	.25002	.41496	-.13884	.11580	-.04089	.00645	.41704
19	.15420	.08633	.53774	.11069	.14515	-.13080	.05960	.16350

ตาราง 33 (ต่อ)

ตัว แปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
20	.13071	-.04250	-.05062	.27286	-.05182	.05835	-.00018	.47506
21	.21224	.45940	-.01454	.09096	.20842	-.11990	-.24813	.08362
22	.04168	.27440	.26502	.10022	.45077	-.07175	-.00050	-.02005
23	.21704	.14902	.20269	.22785	.34484	-.02674	.22753	.01120
24	.30296	.34641	.01800	.17537	.26545	-.00886	.13501	.00957
25	.17738	.52609	.16590	.06814	.01466	.15355	.07007	-.00418
26	.09412	.07197	.06814	.43307	-.03030	.29431	.04408	.10678
27	.03297	.49966	.15536	.13387	-.07511	.16845	.16801	-.17770
28	.12313	.25817	.31780	.02181	.05206	.27268	-.14095	-.11546
29	.47929	.04363	.25700	.12349	.08903	.05941	.06908	-.08723
30	-.02606	.45282	.08117	-.10563	-.00077	.17822	.31671	.12400
31	.12393	.23982	.32684	.03601	.20669	.16026	.11238	.13222
32	-.00503	.24146	-.07257	.12236	.00778	.46337	.07952	.00988
33	.46275	.21543	.10046	.13202	.14433	.04550	.32300	-.02706
34	.42791	.11049	.19060	.10704	.06173	.08719	.24755	-.02213
35	.17600	.00717	.55053	-.08596	.03493	.06320	.01555	-.09565
36	.13905	.22369	-.07132	.12683	-.10423	.28173	-.03693	.13779
37	.09421	.47084	.03418	-.06402	.02291	.11858	.18461	.23709
38	.13510	.05033	.43323	.14733	.04645	.03372	.20978	.13061

ตาราง 33 (ต่อ)

ตัวแปร	องค์ประกอบ							
	1	2	3	4	5	6	7	8
39	.02795	.10430	.40199	-.03863	.18011	.26547	.21653	-.07180
40	.04526	-.00014	-.06938	.03166	-.00412	.33430	-.00565	.31665
41	.13500	-.05890	.03947	.62385	.10665	.16673	.05889	.07334
42	.01958	-.07089	.50377	.07166	.13055	-.26013	-.08822	-.04093
43	.45565	-.02750	.03166	.11097	-.03432	.37436	-.02611	.22861
44	-.11601	.10670	.08609	.00507	.10997	.51670	-.05002	.31909
45	.26208	.39193	.05441	.17310	-.11432	-.19100	.14562	-.06247
46	.14659	-.05167	-.00923	.16293	-.00002	.46767	.08171	-.12573
47	.16892	.06209	-.00849	.12753	-.04363	.52960	.01196	.01680
48	.01981	.14977	.06847	.10370	.14946	-.09664	.57147	-.00386
49	.28800	.24521	.13655	.03728	.08038	.13170	.48779	.07468
50	.17331	.08693	.51850	.06590	-.05751	-.01198	.16149	-.14421

ภาคผนวก ข

ข้อความที่ใช้วัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต
เครื่องมือวัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต

ข้อความที่วัดคุณลักษณะของสุขภาพจิต

1. ด้านความมั่นคงทางอารมณ์

1. ข้าพเจ้าเคยโกรธมากถึงขนาดขว้างปาหรือทำลายสิ่งของ
- * 2. ข้าพเจ้ารู้สึกอิจฉาเมื่อเห็นเพื่อนสนิทของข้าพเจ้าได้เกรดดีกว่าเกือบทุกวิชา
3. ข้าพเจ้ามักจะเป็นคนเคร่งเครียดอยู่กับการเรียนตลอดเวลา
4. เมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ ข้าพเจ้าจะคิดถึงเรื่องนั้นอยู่นาน
- * 5. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจ เมื่อเห็นเพื่อนบางคนได้ดีกว่า
6. ขณะอยู่ในภาวะคับขัน ข้าพเจ้ายังควบคุมตนเองให้ใจเย็นได้
7. แม้ว่าจะมีเรื่องกลุ้มใจ ข้าพเจ้าก็ยังมีความอ่านหนังสือ
- * 8. ถ้าเพื่อนตำหนิว่ารายงานของข้าพเจ้าไม่ดี ข้าพเจ้าจะกล่าวย้อนกลับไปด้วยถ้อยคำที่รุนแรง
- * 9. ข้าพเจ้ามักจะหงุดหงิดและฉุนเฉียว แม้มีสาเหตุเพียงเล็กน้อย
- * 10. การทำงานใด ๆ ก็ตาม ข้าพเจ้าจะกล่าวว่าผลที่ออกมาจะไม่ดีเท่าที่ควร
- * 11. แม้ว่าจะคนที่ข้าพเจ้ารู้จักประสบความสำเร็จ ข้าพเจ้าก็ไม่เคยคิดอิจฉา
- * 12. ข้าพเจ้าสามารถหาวิธีคลายเครียดให้กับตนเองได้
- * 13. เมื่อมีเรื่องผิดพลาดเกิดขึ้นกับข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะอารมณ์เสียทั้งวัน

2. ด้านกล้าเผชิญความจริง

- * 1. เมื่อได้พบปะเพื่อนที่จากกันมานาน ข้าพเจ้าจะพูดเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าที่เกินความจริงหรือเกินความสามารถไว้ก่อน เพื่อที่เพื่อนจะได้ไม่ดูถูก
2. ถ้าถูกจับได้ว่าทำผิด ข้าพเจ้าก็จะปฏิเสธไว้ก่อน แล้วค่อยหาวิธีแก้ไขทีหลัง
3. ถ้าสอบไม่ผ่าน ข้าพเจ้าก็จะบอกความจริงกับแม่
4. ข้าพเจ้าไม่ปิดบังภูมิหลังที่ทำให้ตนเป็นทุกข์กับเพื่อน ๆ

* คือข้อที่คัดเลือกล้างจากวิเคราะห์รายชื่อ

- * 5. ถ้าทำผิดแล้วถูกลงโทษ คนร้องเท่านั้นที่ยอมรับผิด
- 6. เมื่อทำสิ่งใดบกพร่อง ข้าพเจ้ายินดีที่จะรับคำตำหนิ
- * 7. ถ้าผลงานกลุ่มของข้าพเจ้าผิดพลาด ข้าพเจ้าก็จะไม่โทษเพื่อน ๆ แต่จะปรับปรุงแก้ไขใหม่
- * 8. แม้ข้าพเจ้าจะเป็นคนผิด แต่ข้าพเจ้าก็จะพยายามปฏิเสธ โดยหาเหตุต่าง ๆ มาอ้าง
- 9. งานที่ผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ เนื่องจากความเพอเรอของข้าพเจ้าเอง
- * 10. สำหรับข้าพเจ้าแล้วเป็นการยากที่จะยอมรับความจริงเมื่อทำผิด

3. ด้านสัมพันธภาพ

- * 1. การช่วยเหลือผู้อื่นทำให้ข้าพเจ้ามีความสุข
- 2. ข้าพเจ้ายินดีที่จะทราวยงานร่วมกับเพื่อนที่ไม่ลงรอยกับข้าพเจ้า
- * 3. ถ้าจับฉลากได้กลุ่มเดียวกับเพื่อนที่เป็นคู่แข่งในการเรียน ข้าพเจ้าจะเปลี่ยนกลุ่มทันที
- * 4. ถ้ามีโอกาสนอเปรียบบุคคลอื่นก็ควรทำ
- * 5. ข้าพเจ้าคอยเป็นกำลังใจให้แก่เพื่อนที่ประสบความล้มเหลว
- * 6. คนที่เป็นคู่แข่งกับข้าพเจ้าตั้งแต่วัยเด็ก จะเป็นคู่แข่งกับข้าพเจ้าไปตลอดชีวิตในทุกเรื่อง
- 7. การทำงานใด ๆ ถ้าทำคนเดียวข้าพเจ้ามักจะทำได้ดีกว่าทำเป็นกลุ่ม
- * 8. ใครที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะโต้แย้งทันที
- 9. ข้าพเจ้าชอบทำงานร่วมกับเพื่อนมากกว่า ที่จะต้องทำตามลำพังคนเดียว
- * 10. ข้าพเจ้าให้ความสำคัญเฉพาะกับเพื่อนที่มีฐานะดีกว่าหรือเท่าเทียมกัน
- * 11. คนส่วนใหญ่ที่ประสบความสำเร็จต้องหาวิธีการแข่งขันกับบุคคลอื่นอย่างมีเล่ห์เหลี่ยม

4. ด้านเจตคติต่อตนเอง

- 1. ถ้าไม่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้ากลุ่ม ข้าพเจ้าจะรู้สึกที่ตนเองไม่มีค่า
- * 2. สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตของข้าพเจ้าเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
- * 3. "อะไรจะเกิด ก็ต้องเกิด" ข้าพเจ้าจึงไม่ยอกคิดถึงอนาคตของตนเอง

4. สำหรับข้าพเจ้าแล้ว การวางแผนในชีวิตเปรียบเสมือนสร้างวิมานในอากาศ
5. ข้าพเจ้าเป็นคนน่าเชื่อถือ
- * 6. คนที่เรียนไม่เก่ง ควรลอกข้อสอบเพื่อน เพื่อนที่จะได้คะแนนดีขึ้น
- * 7. เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น ควรวางแผนชีวิตของตนเองให้ดี
- * 8. เมื่อนึกถึงอนาคต ข้าพเจ้ารู้สึกไม่มีความหวังอะไรเลย
- * 9. ไม่มีอะไรน่าภูมิใจเท่ากับที่ได้เกิดมาเป็นตัวข้าพเจ้าเอง

5. ด้านการมองโลกในแง่ดี

1. คนที่พยายามสนิทสนมกับคนที่เพิ่งรู้จักอย่างรวดเร็วมีเจตนาไม่ดี
2. มีคนจำนวนไม่น้อยที่มักจะทราให้ข้าพเจ้าเจ็บช้ำน้ำใจ
- * 3. คำพูดของคนอายุน้อยไม่น่าเชื่อถือ
- * 4. ข้าพเจ้าจะไตร่ตรองหาเหตุผลที่ดี สำหรับเรื่องร้ายแรงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับข้าพเจ้า
- * 5. คนที่มีฐานะยากจน มักเป็นคนใจขมขื่น
- * 6. การที่ข้าพเจ้าสอบได้คะแนนต่ำ เป็นเพราะครูสอนไม่ดี
- * 7. เมื่อมีปัญหา ไม่มีใครเลยที่ข้าพเจ้าไว้วางใจที่จะปรึกษาได้
8. ถ้าเพื่อนทำงานบกพร่อง ข้าพเจ้าจะยังไม่ตำหนิเพื่อน จนกว่าจะได้รับฟังเหตุผล
- * 9. ข้าพเจ้าเชื่อว่าทุกคนอยากทำความดี
10. ข้าพเจ้าเชื่อว่าทุกคนต้องการความสุข
- * 11. ถ้าเราจริงจังต่อใคร เขาก็จริงจังต่อเรา
- * 12. คนที่ดูต่ำว่ากล่าวข้าพเจ้า เป็นเพราะเขารักและเป็นห่วง

6. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

- * 1. ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเมื่อต้องออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน
2. ข้าพเจ้าคิดว่าวิธีการแก้ปัญหาที่ข้าพเจ้าเตรียมไว้นั้น เป็นวิธีการที่ถูกต้องแล้ว
- * 3. ในการทำงานใด ๆ ข้าพเจ้าจะคอยดูผลงานของเพื่อนก่อน แล้วจึงค่อยลงมือทำ เพราะกลัวทำผิด

4. ข้าพเจ้ามักจะลังเลใจ ถ้าต้องตัดสินใจทำอะไรด้วยตนเอง
- * 5. ข้าพเจ้าจะไม่กล้าลงมือทำงาน ถ้าหากไม่มีคนคอยบอก
- * 6. ข้าพเจ้ารู้สึกเงินอายในการเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ
- * 7. ข้าพเจ้าจะทาสื่อสอบไม่ได้ ถ้าครูมายืนข้าง ๆ ขณะที่กำลังทำข้อสอบ
8. ทุกครั้งที่ได้ตัดสินใจทำการใด ๆ ข้าพเจ้ามั่นใจว่าการกระทำนั้นถูกต้องแล้ว
- * 9. ถ้ามีครูนั่งอยู่ที่โต๊ะ ข้าพเจ้าจะไม่กล้าเข้าไปส่งงาน
- * 10. ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจ ที่จะต้องเป็นคนนำเพื่อนร้องเพลงชาติหน้าเสาธง

7. ด้านสมรรถภาพในการทำงาน

1. บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้ามักจะทำการบ้านตอนเช้าก่อนเข้าห้องเรียน
- * 2. แม้ว่าจะงานจะยาก ข้าพเจ้าก็ยังคงทำต่อไปจนสำเร็จ
- * 3. เมื่อมีเวลาว่างในช่วงปิดเทอม หรือวันเสาร์ - อาทิตย์ ข้าพเจ้ามักจะหางานพิเศษทำ
- * 4. เมื่อครูมอบหมายงานให้ โดยใช้เวลาทำหนึ่งสัปดาห์ ข้าพเจ้าจะเก็บไว้ทำในคืนก่อนวันส่ง
- * 5. ข้าพเจ้าจะทำงานใด ๆ สำเร็จได้ ต้องมีคนคอยเตือน
- * 6. สำหรับข้าพเจ้าการทำงานให้เสร็จก็เพียงพอแล้ว ไม่ควรเสียเวลาทบทวน
- * 7. คนที่ทำงานเสร็จ แล้วตรวจทาน เป็นคนที่ขาดความเชื่อมั่น
8. ข้าพเจ้าทำงานใด ๆ ด้วยความกระตือรือร้น อยากทำ
9. ข้าพเจ้าชอบทำงานที่ท้าทายความสามารถ
- * 10. ข้าพเจ้าชอบอาสาช่วยพ่อแม่ ครู และเพื่อนทำงาน
- * 11. บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าส่งการบ้านโดยทำไม่เรียบร้อย

แบบทดสอบ

ข้อมูลส่วนตัว ำให้ท่านเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นสถานภาพของท่าน

เพศ

() ชาย

() หญิง

ระดับชั้นเรียน

() มัธยมศึกษาปีที่ 1

() มัธยมศึกษาปีที่ 2

() มัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

ในการตอบแบบทดสอบนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด หรือการปฏิบัติของนักเรียน ซึ่งในการตอบแบบทดสอบนี้ไม่มีข้อถูกหรือข้อผิด ผลการตอบแบบทดสอบไม่เป็นการบ่งชี้ถึงความดี เลว รวมทั้งไม่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบแบบทดสอบนี้ ตรงกับความรู้สึกจริง ๆ ของนักเรียนให้มากที่สุด โดยพิจารณาข้อความในแต่ละข้อว่านักเรียน มีความคิดเห็นอย่างไร กับข้อความนั้น ๆ หรือปฏิบัติตัวในข้อความนั้น ๆ จริงมาก - น้อยเท่าใด หรือไม่จริงเลย แล้วเลือกตอบจาก "จริงที่สุด" "ค่อนข้างจริง" "ไม่ค่อยจริง" "ไม่จริงเลย" โดยเขียนเครื่องหมาย (/) บนตัวอักษร ก หรือ ข ของข้อความนั้นเพียงขีดเดียว ก แสดงว่า มาก ข แสดงว่า น้อย ขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกที่แท้จริง และทำให้ครบทุกข้อ คำตอบของนักเรียน จะถูกเก็บไว้เป็นความลับที่สุด ดังตัวอย่าง

[illegible]

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รศ.ดร.ส.วาสนา ประवालพฤษ์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ.นิภา ศรีไพโรจน์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
อ.ยุพา มานะจิตต์	ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
รศ.ดร.ดวงเดือน ศาตราภทร	ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ดร.นิยะดา จิตต์จรัส	ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวพัฒนา ชื่อสกุล ภูมิอมร

เกิดวันที่ 27 เดือน มีนาคม พุทธศักราช 2513

สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 57 หมู่ 5 ตำบลหนองหมู อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี
18150

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 4

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนวัดสร้างบุญ ตำบลหนองหมู อำเภอวิหารแดง
จังหวัดสระบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530 จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสุนารีวิทยา อำเภอเมือง
จังหวัดนครราชสีมา

พ.ศ. 2534 การศึกษาระดับบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2) วิชาเอกการประถมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

พ.ศ. 2538 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการวัดผลการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร